

Dumnezeu a adus-o pe femeie la Adam, care a zis: Iată aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea [„ADDUCIT DOMINUS MULIEREM AD ADAM DIXITQUE ADAM HOC ENIM OS EX OSSIBUS MEIS ET CARO DE CARNE MEA”], mozaic bizantin din sec. XIII, catedrala Monreale, Sicilia, Italia.

DIN SUMAR:

- Instalarea Arhimandritului Iustin Miron în demnitatea de stareț al Mănăstirii Nicula – **DARIUS ECHIM**.....(p. 2)
- Nevoia de măsură – **† PS BENEDICT BISTRÎTEANUL**.....(p. 3)
- Nostalgii paradisiace – **DIAC. EUGEN-ADRIAN TRUȚA**.....(p. 3)
- Centenarul Patriarhiei Române. Restituiri istorice și documentare: I. Unificarea ierarhică, canonică și statutară a Bisericii Ortodoxă Română
– **CS II DR. MIRCEA-GHEORGHE ABRUDAN**....(p. 4)
- „Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!” (Lc. 1, 28). Unicitatea unui dialog - Partea a III-a -
– **PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ**(p. 5)
- Cateheză despre Taina Pocăinței
– **IOAN LISANDRU BĂLAN**.....(p. 6)
- Anca Manolache, „Portret de teolog la centenar”
– **ELENA PÂRVU**.....(p. 7)

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Nostalgia Paradisului

Mi-am intitulat acest articol cu un nume foarte cunoscut: „Nostalgia Paradisului”. Aproape toți oamenii au oroare de moarte. Aproape toți oamenii au nostalgia după Paradis. Domnul Hristos, vorbind despre Tatăl, spune: „Știu că porunca Lui este viață veșnică” (Ioan 12, 50). Mai mult, adaugă un lucru: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan 11, 25).

Oamenii nu se pot obișnui cu realitatea morții. Îl auzim pe Lucian Blaga adresându-se lui Dumnezeu: „Doamne, oprește trecerea! Știu că unde nu e moarte nu e nici iubire. Și, totuși, oprește ceasornicul cu care ne măsurăm destrămarea”. Sau pe Magda Isanos: „E atât de trist să cugești, că-ntr-o zi / Poate chiar mâine, / Pomii de pe-alee, acolo unde-i vezi o să mai stee voioși / În vreme ce noi vom muri”.

Traian Dorz, plecând de la versetul biblic „că nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13, 14), compară viața noastră cu o călătorie cu trenul. Ne suim în tren, socializăm cu ceilalți oameni și nu observăm că în fiecare gară coborâm câte cineva. Poezia se termină așa: „Vine-odată însă vremea să ne coborâm și noi / Ce n-am da atunci o clipă să ne-ntoarcem înapoi, / Dar privind în urmă timpul, plângem vremea ce-a trecut, / Sună-n gara veșniciei, am trăit și n-am știut”.

Și totuși, din profunzimea sufletului omenesc nostalgia după Paradis nu dispăre. „Întreaga creație omenească se naște din nostalgia paradisului”¹. Nostalgia Paradisului este în același timp o promisiune și o cheazășie de plenitudine vitală dincolo de vremelnicia searbădă a acestei lumi. Pe bună dreptate, în acest sens citim că „nostalgia paradisului e sentimentul că suntem din această lume și totuși nu-i aparținem; că lumea din spiritul nostru nu e identică cu lumea care ne înconjoară; că suntem în mijlocul ei ca niște rămași pe dinafară dintr-o ordine înaltă de existență, ce ni se refuză; că din această pricină nu putem adera întru totul la condiția mizeriei terestre, în care ne simțim ca exilați; și că, în sfârșit, tot ceea ce în ființa noastră rimează în chip tainic cu veșnicia ne împinge la depășirea modului actual de existență și la cucerirea unui mod superior și desăvârșit conceput în antinomie cu cel de acum și de aici”².

Nu-i un prilej mai potrivit pentru a medita la trecere și la veșnicie decât anul nou. La anul nou ne facem urări de viață lungă, de belșug și fericire. Anul nou e însoțit de obiceiuri frumoase, dar nu trebuie, totuși, să uităm că suntem trecători. Ne rugăm lui Dumnezeu cerându-I „să binecuvânteze cununa anului bunătății Lui” (Psalmul 64, 12), dar nu pierdem din vedere nici nostalgia Paradisului.

Aceste momente ne determină să ne aducem aminte de spusele Sfântului Apostol Pavel: „Deci luați seama cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt” (Efeseni 5, 15-16). La cum-păna dintre ani se meditează, se organizează Revelionul.

Or, cuvântul Revelion, vine din franțuzescul „réveiller”, care înseamnă a se trezi, a se deștepta din somn, a priveghea. Pe vremuri, privegherea din biserici presupunea rugăciune, meditație la lucrurile cele mai serioase, la trecerea timpului, la eternitate, la Paradis.

Sunt niște îndemnuri pentru începutul anului. Anul cel nou să ne ducă cu gândul la omul cel nou. Același Sfânt Apostol ne îndeamnă: „Să vă înnoiți în duhul minții voastre, și să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și sfințenia adevărului” (Efeseni 4, 23-24).

Dorim ca anul 2025 să fie plin de har și de binecuvântare pentru toți credincioșii noștri.

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

¹ Nichifor Crainic, *Nostalgia Paradisului*, Editura Moldova, Iași, 1994, p. 242.
² *Ibidem*, p. 243.

Instalarea Arhimandritului Iustin Miron în demnitatea de stareț al Mănăstirii Nicula

Darius Echim

In Duminica după Nașterea Domnului (a Sfinților Iosif Logodnicul, David Prorocul și Iacob, ruda Domnului. Fuga în Egipt), 29 decembrie 2024, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, s-a aflat în mijlocul obștii monahale de la Mănăstirea Nicula, județul Cluj. Cu acest prilej, la finalul Liturghiei, ierarhul l-a instalat în demnitatea de stareț pe arhimandritul Iustin Miron.

De la ora 10:00, în biserica nouă a așezământului monahal, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei a oficiat Sfânta Liturghie, fiind înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: consilierul eparhial pe probleme de misiune și protocol – arhidiaconul Claudiu Grama, pr. conf. univ. dr. Ioan Bizău – cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Timișoarei – arhimandritul Simeon Stana, noul stareț al Mănăstirii Nicula – arhimandritul Iustin Miron, starețul Mănăstirii Oașa – protosinghelul Silvan Coblea, starețul Mănăstirii Memorialul Gherla – protosinghelul Grigorie Benea, starețul Mănăstirii Cheile Turzii – protosinghelul Siluan Timbuș, precum și alți clerici invitați.

După citirea pericopei evanghelice duminicale, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a rostit un cuvânt de învățătură intitulat „Domnul Hristos – alungat și hăituit”. În cadrul acestuia, ierarhul a subliniat pericolul indiferentismului religios care caracterizează climatul social european și românesc și a precizat că „Evanghelia de astăzi ne problematizează și ne face să ne gândim serios la viața spirituală”. „Învățăm din Evanghelia de astăzi că nu trebuie să fim indiferenți, să nu-L alungăm și să nu-L hărțuim pe Domnul Hristos, ci să-L îmbrățișăm cu drag; să mergem duminica, cu drag, la biserică; să citim Sfânta Scriptură cu drag; să ne spovedim măcar în cele patru posturi de peste an și ori de câte ori ne spune sufletul, dar măcar în cele patru posturi; să facem milostenie față de cei din jurul nostru, cu alte cuvinte, să fim buni”, a subliniat ierarhul.

În prezent, indiferentismul religios cuprinde o lume întreagă, iar vocațiile monahale s-au împuțina, a constatat Înaltpreasfinția Sa. „Ne aducem aminte că, în 1989, când a căzut comunismul, tinerii care nu făcuseră Religie la școală, în Timișoara și în București, îngenuncheau pe stradă, ziceau *Tatăl nostru* și cântau *Cu noi este Dumnezeu*. (...) Vocațiile monahale au fost multe. Pe vremea aceea eram în Eparhia de Alba Iulia. Numai acolo s-au făcut 30 de mănăstiri noi. Părintele stareț Iustin este unul dintre călugării care au intrat atunci în mănăstire, la câțiva ani după căderea comunismului”.

Răspunsurile liturgice au fost date de un grup de tineri reuniți din Liga Studenților – Filialele Cluj, București, Timișoara, Sibiu, Târgu Mureș, Oradea, Arad și Sebeș. La chinonic, grupul de tineri a interpretat colinde tradiționale.

Instalarea noului stareț

La finalul Liturghiei, Mitropolitul Andrei l-a hirotesit și instalat în demnitatea de stareț pe arhimandritul Iustin Miron.

Cu acest prilej, noul stareț a rostit un cuvânt duhovnicesc și i-a mulțumit ierarhului pentru purtarea de grijă și binecuvântare, precum și președintelui Academiei Române, acad. Ioan-Aurel Pop, prezent la ceremonie, despre care a spus că este atașat de Mănăstirea Nicula. Totodată, starețul a adresat mulțumiri tuturor celor prezenți, transmițând un mesaj special de recunoștință tinerilor din Liga Studenților care au participat la eveniment și au cântat la strună: „Le mulțumim pentru prezență și vom face treabă bună împreună și de acum încolo.”

La eveniment au participat oficialități civile și militare, ucenici și fii duhovnicești ai părintelui stareț Iustin Miron, numeroși credincioși, oameni de cultură și reprezentanți ai mediului academic, în frunte cu președintele Academiei Române, acad. Ioan Aurel Pop, consilierul patriarhal onorific și directorul Școlii Doctorale din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, conf. univ. dr. Adrian Lemeni, și comandantul Grupării de Jandarmi Mobi-

lă „Ștefan Cicio-Pop” din Cluj-Napoca, colonelul Sebastian-Florin Clițan. „Mă bucur că este o atmosferă solemnă, de rugăciune, și se petrec lucruri frumoase aici, la Sfânta Mănăstire Nicula, într-un loc pomenit ca așezământ românesc de închinăciune încă din 1326, când este menționat primul monah, cu numele Nicolae, care a dat numele mănăstirii și satului. În 1552, mănăstirea este menționată ca așezare monahală, având o biserică de lemn. (...) Apoi, cel mai cunoscut episod este acela când Icoana Făcătoare de Minuni a Maicii Domnului, zugrăvită de pictorul Luca din Iclod, a plâns în prezența cătanelor austriece, care timp de 26 de zile au văzut această minune. De atunci, mănăstirea rămâne un loc de închinare pentru creștinii din această parte a țării, cu o tradiție extraordinară, la fel de veche ca mănăstirile din Moldova. Instalarea unui nou stareț, în persoana arhimandritului Iustin Miron, venit de la Mănăstirea Oașa, ne-a bucurat pe toți și nădăjduim să aibă o stăreție lungă, vegheată de Dumnezeu, spre binele obștii; iar mănăstirea să-și păstreze locul de închinare și erudiție, unde Mitropolitul Bartolomeu a diortosit Biblia, în prezența Duhului Sfânt”, a mărturisit acad. Ioan Aurel Pop.

Scurtă biografie

Arhim. Iustin Miron, originar din Găbud, județul Alba, este de formare inginer, având specializarea în Electronică și Telecomunicații, în cadrul Facultății de Politehnică din Timișoara.

În perioada studenției a fost președintele ASCOR Timișoara și l-a avut ca duhovnic pe părintele Teofil Păraian de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus.

Ulterior, s-a înscris la Facultatea de Teologie pe care a început-o la Timișoara și a finalizat-o la Alba Iulia.

În anul 1994, acesta a pus bazele comunității de la Mănăstirea Oașa, județul Alba, înconjurat de un grup de absolvenți din Centrul Universitar Timișoara, adunați în jurul părintelui Iustin. A îndeplinit funcția de stareț al Mănăstirii Oașa până în anul 2017, când, la cerere, s-a retras din activitatea administrativă. În timpul conducerii sale, mănăstirea a cunoscut o dezvoltare impresionantă.

Numirea sa ca stareț al Mănăstirii Nicula a avut loc pe 10 decembrie 2024, după ce arhimandritul Nicolae Moldovan, fostul stareț, a trecut la Domnul la sfârșitul lunii octombrie.

Scurt istoric

Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, județul Cluj, este atestată documentar încă din secolul al XVI-lea, fiind unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale din spațiul românesc. An de an, pe 15 august, de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, aici se desfășoară cel mai mare pelerinaj ortodox din Transilvania. Mulți credincioși vin cu câteva zile înainte pentru a se închina Icoanei Făcătoare de minuni a Maicii Domnului și pentru a participa la slujbele oficiate pe Altarul de vară, amplasat lângă biserica veche de zid.

În anul 1326, Nicula era o pădure, în care s-a nevoit pustnicul ortodox Nicolae, cel care împrumută numele său pădurii, satului și mănăstirii. Prima mărturie istorică ce atestă așezarea monahală este legată de prezența unei biserici de lemn, în stil maramureșan, cu hramul „Sfânta Treime”,

datată din anul 1552. Între 1712-1714 biserica se reînnoiește, dar va cădea pradă unui incendiu în 1973, fiind înlocuită cu o biserică de lemn, datând din secolul XVII, strămutată aici din cătunul Năsal – Fănațe.

La 1659 este nu numai chinovie monahală, ci și școală „împărătească” unde învățau copiii din satele dimprejurul mănăstirii, călugărilor revenindu-le și misiunea de dascăli.

Începând cu anul 1699, Nicula iese din anonimat, devenind unul dintre celebrele locuri alese de Maica Domnului. Icoana ei, pictată de preotul ortodox Luca din Iclod, în anul 1681, avea să plângă, începând cu 15 februarie 1699, vreme de trei săptămâni, între 15 februarie și 12 martie, iar de atunci continuă să facă minuni, să tămăduiască boli și să aducă alinare și mângâiere tuturor celor care o cercetează.

Anul 2001 a marcat istoric Mănăstirea Nicula, prin intervenția Mitropolitului Bartolomeu Anania, care a rectitorit așezământul monahal, reorganizându-l urbanistic și împreună cu obștea călugărească, demarând construcția de noi edificii: Biserica, Casă de creație, Centru de studii patristice, Corp administrativ, Arhondaric și Clopotniță. În prezent, biserica este în fază de finisaj, atât la lucrările exterioare, cât și interioare, unde a fost finalizată pictura în tehnica frescă.

Anunțuri și Comunicate

LISTA PAROHIILOR VACANTE – IANUARIE 2025

ian. 9, 2025

Posturi clericale categoria numire:

1. Preot paroh la Parohia Ciubanca, filia Ciubăncuța, Protopopiatul Dej, 140 suflete, categoria a III-a.

2. Preot paroh la Parohia Mașca, Protopopiatul Turda, 120 suflete, categoria a III-a.

3. Preot misionar la Protopopiatul Năsăud.

4. Parohia nou înființată Sf. Mc. Valentin Jucu de Mijloc, Protopopiatul Cluj I, 200 suflete, categoria a III-a.

* Pentru categoria **numire** se pot înscrie la interviu preoții cu vechime de cinci ani, precum și tinerii licențiați în teologie care au susținut examenul de capacitate. Interviuul va consta în susținerea a trei probe orale: predică, cateheză și liturgică.

Dosarele candidaților vor fi depuse până în data de **26 ianuarie 2025**, la biroul consilierului administrativ bisericesc.

† **BENEDICT**
Bistrițeanul

Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Nevoia de măsură

Lentru a face lucrurile bine și a simți împlinire de pe urma acestora se cere pasiune. Această dă culoare vieții, are forță creativă, prezintă deschideri mari de perspectivă și, mai ales, îl aduce pe om într-o stare de mulțumire cu sine, cu rolul pe care îl ocupă și cu ce are de făcut mai departe. Este la mare cinste în psihologia modernă și, mai ales, este legată de capitolul dezvoltare personală. Din perspectiva unei antropologii ascetice, pasiunea vine de la grecescul „pathos”, ce desemnează forța lăuntrică, facultate a sufletului, pusă de Dumnezeu în om, motor al vieții, sursă de acțiune, dar și de satisfacție. Într-o stare inițială, nealterată, aceasta are un caracter exclusiv pozitiv și stă la baza înțelegerii vieții în termeni optimiști.

Însă, din nefericire, păcatul este cel care corupe, amestecă, provoacă confuzie, sau, pur și simplu, scoate din matca firescului de început lucruri necesare și esențiale pentru viața omului. Așa se întâmplă și cu pasiunea, care poate să-și rateze ținta și să se transforme în patimă. Ceva, la început foarte bun, amestecând motivații, mijloace sau scopuri, se poate transforma în ceva nefavorabil pentru om, iar finalitatea unei astfel de abordări să fie consistent sau total alterată până la a-i produce acestuia mult rău.

În acest cadru cred că se poate citi următoarea sentință a Sfântului Isaac Sirul, de-a lungul itinerariului pe care ni l-am propus. Acesta afirmă: „*Omul zelos nu ajunge niciodată la pacea minții. Iar cel lipsit de pace e lipsit și de bucurie*”. În primul rând, termenul „zelos”, la o primă analiză etimologică, presupune un comportament pozitiv, plin de râvnă, de ardoare, de sârguință, insistență sau perseverență. Nimic negativ până aici. Depinde „cantitatea” de dozare. În plan practic, dacă această componentă a acțiunilor noastre depășește anumite limite, pe modelul pasiunea se transformă în patimă, atunci motivația, mijloacele sau efectele nu respectă într-un total cadrele normale ale acțiunii. Comportamentul „omului zelos”, dincolo de componenta activă necesară a faptelor sale prevăzută de acest atribut, anunță un exces de zel, în sensul perfecționismului, care alterează vizibil cadrul și acțiunea pe care acest comportament îl presupune în mod normal. Un astfel de om va fi dominat de neliniște în fața (ne)reșitei, de nemulțumire față de prestația celor care îl însoțesc în demersul său, față de contextul presupus nefavorabil, de situația sau de perspectiva acestuia; pe alocuri de tulburare, de vreme ce standardul preconizat nu va fi niciodată atins; ba chiar de mânie, față de cei care nu înțeleg, potrivit propriei viziuni, complexitatea situației și așteptările pe care acesta le stabilește; în cele din urmă, poate să presupună invidie sau chiar acte de agresiune față de ceilalți, din dorința de a ocupa locul întâi, de a fi observat deodată cu standardele înalte ale actului săvârșit.

Din perspectiva antropologiei ascetice, zelul, în dimensiunile sale firești, ține de cea de-a doua putere a sufletului - irascibilitatea sau, mai cunoscut, voința. Și presupune arderea lăuntrică necesară pentru îndeplinirea unei lucrări, o determinare constantă și con-

sistentă, la care se adaugă o anumită agerime, dar și o stăruință vitească în fața dificultăților, ispitelor sau nepotrivirilor ce pot apărea pe parcurs. În schimb, un comportament zelos, adică exagerat, indică alterarea acestei funcții sufletești, dincolo de măsura mult lăudată de Părinții filocalici. În viziunea acestora până și virtutea nu doar că își pierde din conținut, ci se corupe, atunci când se desfășoară în afara măsurii. Dincolo de caracterul activ și schimbător al funcțiunii zelului, validitatea acestuia se verifică prin asocierea cu darurile primite, în exprimarea Sfântului Isaac, în „școala harului” - pacea, smerenia, dragostea, puterea de a suporta situații, realități, sau altele.

Reluând sentința analizată în acest eseu, autorul filocalic siriac argumentează în prima parte că un „om zelos”, în sensul de lipsă de măsură, nu poate să ajungă la pacea minții. Iar noi știm că aceasta din urmă este un element necesar și esențial în urcușul duhovnicesc, specific etapei a doua, a viețuirii sufletești, respectiv curăția minții. Omul zelos nu poate avea pace, pentru că un astfel de comportament denotă părere de sine, măsura lucrurilor fiind omul însuși iar, de aici, înțelegem că resursele pe care se bazează sunt, mai ales, asociate persoanei sale. Zelul, în sensul celor exprimate aici de Sfântul Isaac, înseamnă multă încredere în sine și, în cele din urmă, nevoia de a face lucrurile foarte bine pentru a ieși biruitor. Slava deșartă și comportamentul în consecință îl fac pe om să fie mereu nemulțumit de ceea ce se întâmplă, de măsura la care se realizează lucrurile, dar și de cei care participă la îndeplinirea acestora. Aceasta stare îl lipsește de pacea minții, de o stare interioară liniștită, din pricina unei permanente lupte lăuntrice. Iar, ca efect, un astfel de om nu poate să trăiască bucuria, de vreme ce, aceasta din urmă este generată de starea de pace interioară. Or cel lipsit de bucurie este lipsit de viață, iar lucrul pe care îl săvârșește nu aduce cu sine rodul cel mai evident care să-l valideze în calea cea bună - bucuria. De fapt, întreaga viață duhovnicească presupune, pe parcurs, cu caracter parțial, iar la sfârșit, într-o desfășurare totală, experiența bucuriei. Mai simplu spus, cel care trăiește neliniște la nivelul minții, din pricina viziunii și acțiunii sale greșite, în cele din urmă, nu poate să găsească bucuria, ca și componentă esențială a vieții și ca răsplată a ostenețelor sale.

Voi mai adăuga o ultimă idee care vine în consecință. Bucuria, la fel ca și pacea, sunt daruri ale Sfântului Duh. Or lipsa acestora, de-a lungul unei vieți ascetice, „denunță” o înțelegere greșită și, mai departe, o lucrare compromisă. Poate să fie un diagnostic pe drum, pentru a schimba perspectiva la vreme, însă, poate să se constituie și într-o judecată finală aspră, care să ne vădească într-o împietrire în propriile opinii și propria viziune ascetică asupra vieții, având un pretext sănătos, însă într-o desfășurare paralelă, care mereu se arată foarte aproape de adevăr, însă niciodată nu se întâlnește cu acesta. Un ascetism violent, perfecționist, exigent, „prea ca la carte”, de tipul călugărului Ferapont din „Frații Karamazov”, se dovedește unul rece, acru, fără roade confirmate și într-o totală stare de nemulțumire, chiar și față de Dumnezeu. În schimb, o viață ascetică verificată mereu din perspectiva roadelor duhovnicești, ne poate așeza pe făgașul omului duhovnicesc, care trăiește totul intens, cu multă pace și bucurie, așa cum o făcea Starețul Zosima, din același cunoscut roman. Diferența dintre cele două paradigme este dată de măsură și verificată prin roade. De aici această nevoie, care pe toate le verifică, pe toate le rânduiește și, în cele din urmă, pe toate le câștigă.

Nostalgii paradisiace

Diacon Eugen-Adrian Truța

Secretar eparhial

grădină îmbelșugată, lipsită de asperități și pericole, aflată într-un perpetuu asfințit, o lumină ce nu mai apune, asta ar fi nostalgia în starea sa cea mai pură.

Lipsiți de gentilețea acelei lumi serafice proiectăm universuri compensatorii în care fauna și flora sunt elemente decorative proporționate precis de standardele de igienă. Nicio floare în plus pentru un viitor luminos.

Cu toate acestea, grădina Edenului nu e spațiul unei naturi dominante și neîngăduitoare. Paradisul trebuie să fi fost cântarea cântărilor într-un univers lipsit de condiționări biologice, o enumerare infinită de bucurii interioare pe pământul reavăn al libertății fertile. Acolo, întâlnirea cu Cel Ce era, Cel Ce este și Cel Ce va fi, nu trecea prin peisajul bolovănos al egocentrismelor noastre și nici prin straniețea izolată a deșertului de fapte bune. Trebuie să fi fost o euforie fiecare pas și ceas în proximitatea Bunătății absolute. Niciun interval, nicio opreliște nu afectau fecioria sacră a celui verde atât de viu care strălucea sub pașii omului. Îmi imaginez că nu era loc de polemici arțăgoase și îndreptățiri de sezon. Claritatea era o virtute ce mergea mână în mână cu verticalitatea bărbătoasă a zilei. În acea grădină, nimeni nu țipa sau ridica tonul, până și leii își moderau prezența lor vocală într-un efort comun de a nu întrerupe greierii viteji. Toate animalele păreau smerite, iar omul, cununa creației, voia să nu fie mai prejos. Nu se arăta cu degetul și nu porunca isteric nimănui.

Acea calmă serenitate staționează veșnic în străfundurile inimii noastre și, la fiecare început de an, momentele de retrospectivă se confundă cu imaginea idilică a unei grădini edenice. Am încercat să o descriu ca și cum aș fi fost ieri acolo și, poate chiar am fost, în felul unei priviri adânci în sinele meu sau al nostru, al tuturor.

Noile începuturi nu au doar avantajul entuziasmului unor noi proiecte, ci și evaluarea ultimului interval. Poate că fiecare luare de poziție a fost afirmarea strâmbătății personale, poate că fiecare competență a fost doar un concurs de împrejurări nedrept pentru alții și salutar pentru noi, poate că și anul trecut am trecut razant pe lângă glonț cu focul propriei răutăți și superbii afișate. Toate aceste muștrări de conștiință nu vin pe fondul desconsiderării, ci pe acela al apelului la paradisiaca fericire care n-a mai fost ieri în noi devreme ce cândva locuia cu larghețe în vasta noastră inimă. Astăzi, inima e în strânsoarea îngustă a cotidianului ritmat și gălăgios. Nu se mai aud întinderile de bunătate pentru că nu mai e liniștea care să-l cheme pe Dumnezeu. Ne tot ofilim cerând Semănătorului curesc să ne arunce ba aici, ba dincolo, poate-poate terenul va fi mai bogat altundeva.

Ne visăm mici apostoli ai Mântuitorului, pe vasul de pescuit, care așteaptă așa cum aștepta Petru vocea celui *mână la adânc și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți* (Luca 5,4).

Incertitudinea aprecierii, propria nemulțumire, lipsa de perspectivă a angrenajelor interioare, iată ce definește omul fără însușiri (*apud* Musil) al zilei. Incoerența virtuții, indispoziția perpetuă, indisponibilitatea de a face bine sau rău și interogația pasageră, la fel ca soarele de iarnă, văzut în reprize scurte și geroase.

Dacă am fi cu adevărat buni, paradisiaci de buni, am întâmpina fiecare secundă și miime de secundă cu strălucirea harului lui Dumnezeu. Am lumina prin noi pe alții, fiind bucuroși că prin noi luminează Domnul. Am fi ca Sfântul Serafim de Sarov. Grădina lui era în taiga, leul lui era un urs, dar lumina lui era copleșitoare, în har, în bunătate și pace.

Putem spune autocritic, *pleacă de la mine, Doamne, că sunt păcătos*, sau putem să ne prefacem indiferenți, ca și cum am fi accidente absurd de norocoase ale geneticii și conjuncturilor istorice?! Nimic nu explică viața, totul pare indicibil și de neajuns la esențial.

Nu ne rămâne decât să privim în dreapta corabiei, să tragem mreaja la țarm, și să contemplăm cu recunoștință cei 153 de pești (Ioan 21,11). Nu știm ce sunt aceștia și de ce sunt atâția și nu mai mulți sau mai puțini, dar nici nu vom arunca darul ca pe un inutil plastic reciclabil.

Slavă îndelung răbdării Tale, Doamne, cu noi!

La mulți ani!

Centenarul Patriarhiei Române. Restituiri istorice și documentare: I. Unificarea ierarhică, canonică și statutară a Bisericii Ortodoxe Române

CȘ II Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Introducere

Anul 2025 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române „Anul omagial al Centenarului Patriarhiei Române” la împlinirea a o sută de ani de la înălțarea Bisericii noastre la rang de Patriarhie. Pentru a marca acest eveniment foarte important din istoria Bisericii noastre voi readuce în atenția cititorilor de astăzi etapele esențiale ale procesului înființării patriarhiei și intervențiile celor mai importanți actori implicați în acest act istoric și eclesial. În acest prim episod va fi explicat contextul politic, național și eclesial din epocă și se va prezenta procesul de unificare ierarhică și jurisdicțional-canonică a Bisericii Ortodoxe Române după Marea Unire.

Unificarea ierarhică și jurisdicțional-canonică a Bisericii Ortodoxe Române

La începutul anului 1919, tânărul profesor de teologie de la Sibiu, Nicolae Bălan (1882-1955), a publicat în ziarul sibian „Gazeta Poporului” un intitulat „Biserica noastră” în care preciza că prioritatea principală și urgentă a Ortodoxiei românești din noua Românie era „să-și adune toți fiii săi de un sânge și de o lege sub același acoperământ”, adică să întreprindă pașii necesari pentru „închegarea singuraticelor biserici ortodoxe de pe întreg teritoriul românesc într-o singură Biserică”. Astfel, sublinia autorul, „de la Nistru pân’ la Tisa (...) vom avea o Biserică Ortodoxă Română mare și puternică” în fruntea căreia „va fi așezat un Sfânt Sinod, din care vor face parte toți vlădicii din Vechiul Regat român, din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, apoi cei din Basarabia și Bucovina”¹. Cu alte cuvinte, Nicolae Bălan anunța demararea procesului complex de unificare ierarhică, jurisdicțional-canonică, administrativă și legislativă a Bisericii Ortodoxe Române din cele patru regiuni istorice care au format România Mare în cursul anului astral 1918 prin unirea Basarabiei (27 martie 1918), Bucovinei (28 noiembrie 1918) și Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului (1 decembrie 1918) cu Regatul României². Este important să subliniez și să reținem că inițiativa acestei acțiuni de unificare bisericească a plecat din Transilvania prin vocea și activitatea ierarhilor și profesorilor de teologie de la Sibiu, Arad și Caransebeș. În martie 1919, în cadrul primului congres al clerului ortodox din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, preotul dr. Gheorghe Ciuhandu, consilier al Episcopiei Aradului, a susținut prin intermediul unui confrate săliștean unul din referatele de fond, intitulat sugestiv: „Împreunarea bisericilor ortodoxe de pe teritoriul României Mari într-o singură Biserică Ortodoxă Română și raportul acestei biserici față de stat”, text în care pleda pentru unirea „bisericilor românești particulare” din Regat, Basarabia, Bucovina și Transilvania „sub ascultarea mitropolitului de București, ca primat eventual ca patriarh românesc, și sub un sinod episcopesc comun”,

urmând a se discuta apoi și „unificarea constituției bisericești”, plecând de la Statutul Organic șagunian³. Cu alte cuvinte, profesorul Ciuhandu afirma necesitatea unificării ierarhice și jurisdicționale a Bisericii Autocefale Române din Vechiul Regat⁴ cu Mitropoliile autocefale din Transilvania (Sibiu) și Bucovina (Cernăuți), precum și cu Eparhia Chișinăului și Hotinului din Basarabia – aflată între 1812 și 1918 sub autoritatea Bisericii Ortodoxe Ruse și a Sf. Sinod de la Petersburg –⁵, intrarea tuturor ierarhilor din cele trei provincii și biserici particulare în sânul Sfântului Sinod din Vechiul Regat și sub autoritatea canonică a Mitropolitului Primat de la București⁶, precum și demararea discuțiilor referitoare la redactarea unui nou statut de organizare a Bisericii Ortodoxe Române din România întregită, la rolul acesteia în societatea românească și la relațiile ei cu statul român.

Primii ierarhi care au hotărât intrarea lor în Sfântul Sinod de la București și astfel revenirea eparhiilor lor „în sânul Bisericii Ortodoxe Române”, reînnoind „vechile sale legături de unitate cu Mitropolia Ungrovlahiei, dorind a forma parte integrantă a Bisericii mame din România unită cu Basarabia și cu Bucovina”, au fost episcopii Ioan Ignatie Papp al Aradului și Miron Cristea al Caransebeșului prin decizia sinodului episcopesc al Mitropoliei Ardealului din 23 aprilie 1919⁷. Două luni mai târziu, în 12/25 iunie 1919, a avut loc la Mănăstirea Sinaia o consfătuire la care au participat ierarhi, profesori de teologie și reprezentanți ai guvernului, originari din toate regiunile românești. Aceștia au decis demararea „unificării ierarhice și canonice a Bisericilor Ortodoxe Române din toate provinciile reunite ale Patriei mame” cu „forul suprem de conducere, Sfântul Sinod”, la a cărui proximă ședință să fie convocați „toți ierarhii Bisericii Ortodoxe Române din provin-

arhiereul vicar Dionisie Ismaileanu. Aceștia au adresat Sfântului Sinod propunerea ca „unirea națiunii române – cea din anul 1918 – să se extindă și asupra Sfintei noastre Biserici strămoșești așa ca Biserica Ortodoxă a Basarabiei, a Bucovinei, a Ardealului, a Banatului, a Crișanei și cea din părțile ungurene să alcătuiască o singură Biserică Autocefală Ortodoxă Națională Română, a cărei autoritate supremă este Sfântul Sinod al Sfintei Biserici Ortodoxe Autocefale a României întregite”. Supusă la vot de către Sfântul Sinod și de către Consistoriul Superior Bisericesc, propunerea a fost adoptată „în unanimitate și cu entuziasm” ca „hotărâre a Sfântului Sinod”⁹. În aceeași zi, Sfântul Sinod și Marele Colegiu Electoral Bisericesc au dat un semnal vizibil de pecetluire a acestei unități ierarhice prin alegerea episcopului Elie Miron Cristea al Caransebeșului în demnitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor și Mitropolit Primat al României, scaun rămas vacant după demisia mitropolitului primat Conon Arămescu-Donici (n. 1837 în Bahna, jud. Neamț – 7 august 1922 Cernica, episcop al Hușilor între 1902 și 1912, mitropolit primat între 1912-1918) la 1 ianuarie 1919. Analizând această evoluție de pe parcursul anului 1919, care a culminat cu decizia din 17/30 decembrie 1919, preotul dr. Adrian Ignat a observat pe bună dreptate că „dacă anul 1918 a fost pentru poporul român anul întregirii României Mari, anul 1919 a fost anul întregirii Bisericii Ortodoxe Române”¹⁰.

Unificarea ierarhică și jurisdicțională a fost recunoscută de Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului în ședința sa din 12/25 februarie 1920. Constituit din 90 de membri, 30 clerici și 60 mireni, cel mai înalt for legislativ al mitropoliei declara solemn: „Mitropolia românilor ortodocși din Transilvania și fosta Ungarie se unește pentru vecie cu Biserica vechiului regat, a Basarabiei și Bucovinei, alcătuiind o singură Biserică Ortodoxă Română Autocefală, însă așa ca până la crearea unei organizații bisericești unitare, Biserica din provincia noastră mitropolitană își susține în întregime actuala sa organizație autonomă, călăuzită de conștiința că principiile depuse în Statutul nostru organic trebuie să servească drept temelie la viitoarea organizație unitară a Bisericii Ortodoxe din România întregită”¹¹. Același congres l-a ales în 15/28 februarie 1920 pe profesorul Nicolae Bălan în demnitatea de arhiepiscop al Albei Iulia și Sibiului și mitropolit al Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, scaunul fiind vacant în urma morții mitropolitului Vasile Mangra în 14 octombrie 1918¹². Mitropolitul Nicolae Bălan se va afirma pe parcursul anilor următori drept cel mai fervent susținător al principiilor Statutului Organic șagunian, fiind secondat de alți clerici și mireni transilvăneni precum Gheorghe Ciuhandu, Ioan Lupaș, Ioan Mateiu, Ioan de Preda, Valer Moldovan ș.a. În timp ce unificarea jurisdicțional-canonică și intrarea ierarhilor ardeleni, bănățeni, bucovineni și basarabeni în Sfântul Sinod de la București s-a realizat destul de repede pe parcursul anului 1919, negocierile purtate de comisia specială, instituită în acest scop și numită „Constituanta bisericească”, privind unificarea statutară prin redactarea și adoptarea unui statut nou pentru organizarea întregii Biserici Ortodoxe Române s-au prelungit până în primăvara anului 1925 și au suscitat dezbateri încinse, adesea pasionale, denotând complexitatea și provocările procesului unificării eclesiastice la care a luat parte în mod energic elita clericală și laică, politică, socială și academică, a României întregite¹³.

În final, *Legea* (cu 45 de articole) și *Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române* (cu 178 de articole)¹⁴ au fost votate în Senat (24 martie 1925) și în Camera Deputaților (3 aprilie 1925), fiind sancționate de regele Ferdinand prin decretul regal nr. 1402 din 4 mai 1925 și publicate în *Monitorul Oficial* nr. 97 din 6 mai 1925¹⁵.

⁹ *Ibidem*, p. 302.

¹⁰ Adrian Ignat, *Aportul Bisericii la Marea Unire*, p. 295.

¹¹ *Ibidem*, p. 312; Nicolae I. Șerbănescu, „Înființarea Patriarhiei Române”, pp. 302-303.

¹² Marius Eppel, *Un mitropolit și epoca sa. Vasile Mangra (1850-1918)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006; Vasile Vlad, *Vasile (Vincențiu) Mangra – teolog, ierarh și publicist*, Editura Universității Aurel Vlaicu, Arad, 2023.

¹³ Vezi pe larg aceste tratative în Paul Brusanowski, *Autonomia și constituționalismul*, pp. 73-362.

¹⁴ Au fost reeditate recent în Ioan-Vasile Leb, Gabriel-Viorel Gârdan, Marius Eppel, Emilian-Iustinian Roman, Mircea-Gheorghe Abrudan, *Instituții eclesiastice ortodoxe. Izvoare legislative bisericești și laice (sec. XVIII-XX), volumul II*, Editura Doxologia, Iași, 2022, pp. 259-315.

¹⁵ Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române vol. III*, ediția a 3-a, Editura Trinitas, Iași, 2008, p. 361.

Harta Eparhiilor Patriarhiei Române, 1936.

ciile României întregite”. Ulterior se va desfășura „lucrarea de organizare bisericească, pe baze canonice și autonome, din punct de vedere reprezentativ, administrativ, legislativ și judecătoresc”, dezbaterile pornind de la „Statutul organic al Mitropoliei Ortodoxe Române din Transilvania”⁸.

Ședința extraordinară a Sfântului Sinod a avut loc în ziua de 17/30 decembrie 1919 la București. La aceasta au participat și cei șase ierarhi din cele trei provincii unite cu România în 1918, și anume: mitropolitul Vladimir de Repta al Bucovinei, episcopul Ipolit Vorobchievici al Rădăuților, arhiepiscopul Nicodim Munteanu al Chișinăului, episcopul Elie Miron Cristea al Caransebeșului, arhiereul vicar Gurie Basarabeanul și

³ *Actele primului congres al preoțimeii din Mitropolia românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș ținut în Sibiu, în zilele de 6/19-8/21 martie 1919*, Tiparul Tipografiei „Carpath”, Sibiu, 1919, pp. 10-13.

⁴ Paul Brusanowski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între 1821-1925*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.

⁵ Detalii la Mircea Păcurariu, *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a Neamului Românesc*, Editura Basilica, București, 2012.

⁶ O prezentare schematică a organizării și a statutului lor canonic vezi la Alexandru Moraru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserica. Națiune. Cultură*, Vol. III, Tom I, Editura IBMBOR, București, 2006, pp. 54-89; Paul Brusanowski, *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 13-72.

⁷ Nicolae I. Șerbănescu, „Înființarea Patriarhiei Române”, în Idem, *Opera istorică. Biserica Ortodoxă Română de la primele întocmiri creștine pe pământ românesc, la Patriarhat. 3. Autocefalie și Patriarhat*, volum îngrijit, note și indici de pr. dr. Mihai Ovidiu Cătoi, Editura Basilica, București, 2017, pp. 299-300 cu reproducerea declarației originale a sinodului ardelean.

⁸ *Ibidem*, pp. 300-301.

¹ N. Bălan, „Biserica noastră”, în *Gazeta Poporului. Foie politică-culturală*, Anul II, Nr. 2, Sibiu, duminică, 12 ianuarie 1919, p. 1.

² Despre contribuția Bisericii la Marea Unire vezi: Adrian Ignat, *Aportul Bisericii la Marea Unire de la 1 decembrie 1918*, Editura Universitară, București, 2011; Sebastian Stanca, *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*. Ediție, studiu introductiv, note și indici de Mihai-Octavian Groza și Mircea-Gheorghe Abrudan, Editura Argonaut/Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Cluj-Napoca/Deva, 2015; Mihai Hau (ed.), *Biserica Ortodoxă Română și Marea Unire, vol. I-II*, Editura Basilica, București, 2018; Daniel Isai, Ionel Moldovan, *Lupta Bisericii Ortodoxe din Moldova pentru Marea Unire. Rapoartele protopopiatelor și mănăstirilor din Mitropolia Moldovei și Sucevei (1916-1918)*, Editura Doxologia, Iași, 2018; Mircea Păcurariu, *Mucenici și făuritori ai Unirii. Preoțimea din Transilvania și Banat și unirea din 1918*, Editura Trinitas, București, 2018.

„Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!” (Lc. 1, 28). Unicitatea unui dialog

- Partea a III -a -

Pr. Prof. Stelian Tofană

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă

An numărul de față al revistei „Renașterea” continuăm tematica mariologică, începută anul trecut, în care încercăm o creionare a chipului Mariei, Maica Domnului, și a rolului pe care ea l-a avut, și îl are, nu numai în istoria Bisericii, ci și în viața personală a tuturor acelor care o cinstesc și o preamăresc ca pe aleasa cerului, prin excelență.

În cele ce urmează, voi analiza alte două sintagme ale Arhanghelului Gavriil, pe care le-a adresat Mariei, în momentul în care îi aduce vestea că va zămisli în pântece și va naște pe Fiul lui Dumnezeu, ca Om, din curatele ei sângiuri.

„Domnul este cu tine!”

Salutul îngerului adresat Mariei mai conține o caracterizare a ei. Iată ce îi spune: „*Domnul este cu tine!*” (Lc. 1, 28c). Cuvintele exprimă, înainte de toate, faptul că acțiunea asupra ei și inițiativa alegerii sale pentru un rol aparte în istoria lumii, aparține lui Dumnezeu.

În Vechiul Testament, judecătorul Ghedeon este ales și trimis, cu putere de la Dumnezeu, să-l izbăvească pe Israel. Iată ce este consemnat în cartea Judecători: „*Iar îngerul Domnului i s-a arătat, zicând: „Domnul este cu tine, cel tare-n tărie”. Iar Ghedeon i-a zis: „Cu mine, Domnul meu? Dacă Domnul este cu noi, de ce au căzut asupra-ne toate relele acestea? ... Acum, însă, Domnul ne-a lepădat și ne-a dat în puterea lui Madian...”. Dar îngerul Domnului s-a întors spre el și i-a zis: „Du-te cu această putere pe care o ai și-ți vei izbăvi pe Israel din mâna lui Madian! Iată, Eu te-am trimis!”*” (Jud. 6, 12-14). Puterea de care vorbește îngerul Domnului este, în primul rând, cea fizică, a lui Ghedeon, ca om, dar la care se adaugă aceea a lui Dumnezeu, incomparabilă cu cea a omului depusă în înfăptuirea marilor izbânzi.

Tipologic, Maria avea să îndeplinească un rol asemănător lui Ghedeon. Acesta urma să-l izbăvească pe Israel din mâna dușmanilor săi, Madianiții. Prin Maria, Maica Domnului, nu va fi izbăvit un singur popor, și din mâna unui dușman limitat temporar și spațial, ci Noul Israel, poporul creștin al lui Dumnezeu și Biserica Sa, și nu din robia unui dușman fizic, văzut, ci dintr-al unuia mult mai puternic și mai extins decât Madianiții, și nevăzut, și anume, diavolul, cu toți slujitorii lui, a căror lucrare compromițătoare pentru om culminează cu păcatul și, în cele din urmă, cu moartea.

Pentru biblistul Heinz Schürmann, Ghedeon este chiar anticiparea statutului Mariei de Κεχαριτωμένη, adică de „cea plină de har”. Iată ce scrie el: „Ghedeon este un erou puternic care anticipează efectiv puterea pe care i-o dă Dumnezeu, în chip miraculos, când îi spune: „Du-te cu această putere a ta și mântuiește-l pe Israel” (Iuda 6, 14). Deci κεχαριτωμένη anticipează, de asemenea, într-o manieră eficientă, ceea ce este promis mai târziu: harul lui Dumnezeu care se va face cunoscut în minunea nașterii lui Mesia de către Fecioara-Mamă, Maria. Textul lasă loc deschis meditației creștinului, care este chemat să exploreze, în profunzime, iertarea acordată de Dumnezeu poporului și care a venit în lume prin Mesia, cel mult așteptat și căruia Maria îi devine Mamă.”¹

Făcând o comparație cu rolul lui Ghedeon pentru poporul lui Israel, realizând cu puterea lui Dumnezeu, cu care a fost înzestrat, o misiune specială pentru el, și anume, izbăvirea de sub madianiți, în alegerea Mariei de către Dumnezeu și în caracterizarea îngerului care-i spune că Domnul este cu ea, se poate înțelege și anticiparea rolului ei de *Mijlocitoare*, dar nu pentru un singur popor, ci pentru toate neamurile lumii care-i vor accepta statutul de aleasă a cerului, Dumnezeu rămânând veșnic cu ea.

Referindu-se la acest aspect, Heinz Schürmann afirmă mai departe: „Această comparație cu Ghedeon înseamnă o anticipare eficientă a lucrării dumnezeiești cu Maria: Domnul este deja aproape de ea, milostiv și ocrotitor și va continua să fie așa pururea cu ea...”²

Binecuvântată ești tu între femei ! (Lc. 1, 28 d)

Partea ultimă al salutului îngerului se încheie tot cu o caracterizare a Mariei, fiind numită, de data aceasta, „binecuvântată între femei - εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν” (Lc. 1, 28 d).

Cuvintele exprimă, din nou, o poziție privilegiată a Mariei, dar de data aceasta nu în fața Domnului, ci în lumea pe care o reprezintă, aceea a femeilor. În general, femeile din Israel erau binecuvântate pentru maternitatea lor, văzută ca semn și rod al puterii lui Dumnezeu transmisă oamenilor. Binecuvântarea presupune actul credinței în ascultarea de cuvântul lui Dumnezeu, ca în cazul lui Avraam: „*Și se vor binecuvânta prin neamul tău toate popoarele pământului, pentru că ai ascultat glasul Meu*” (Gen. 22,18), sau presupune o acțiune care, realizând planul lui Dumnezeu, aduce mântuirea poporului Său (vezi Iudit 13, 18-20).

În întâlnirea dintre Maria și Elisabeta, verișoara sa, care purta deja în pântecele ei, tot prin intervenție divină specială, pe Înaintemergătorul Fiului ei, la auzul salutului Mariei, mama Prorocului pustiei exclamă, purtată fiind de Duhul Sfânt: „*Iar când a auzit Elisabeta închinarea Mariei, săltat-a pruncul în pântecele ei și s-a umplut Elisabeta de Duh Sfânt, și a strigat cu glas mare și a zis: „Binecuvântată ești tu între femei (εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν) și binecuvântat (εὐλογημένος) este rodul pânteceleui tău. Și de unde mie aceasta, să vină la mine maica Domnului meu (ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου)?”*” (Lc. 1, 41-43).³

Elisabeta nu știa nimic de caracterizarea de mai înainte a îngerului, care o numise pe Maria tot „binecuvântată între femei”, dar Duhul Sfânt pune în vorbele ei aceeași binecuvântare profetică, care anticipează statutul viitor al Mariei nu numai de „privilegiată prin har”, ci chiar de cel de „Mamă” a tuturor acelor care vor crede minunii ce s-a săvârșit prin ea, și anume, nașterea ca Om a Fiului lui Dumnezeu. În acest caz, nu este vorba atât de mult de cât a înțeles Elisabeta în acel moment, din ceea ce însemna Maria, ci de ceea ce Evanghelistul avea în vedere să transmită cititorilor Evangheliei sale prin expresia: *Maica Domnului meu* (ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου). Sfântul Luca este, astfel, martorul și purtătorul de cuvânt al unei comunități mature, care profesa credința în Domnul Înviat și o cinstea deja pe Fecioara Maria ca Mamă a Fiului lui Dumnezeu întrupat.⁴

Participiul perfect aorist εὐλογημένη (cea binecuvântată) exprimă, așadar, poziția privilegiată a Mariei. Verbul εὐλογέω (a binecuvânta) poate fi tradus și cu două sensuri speciale:

1. a lăuda, a preamări, ca recunoaștere a darurilor și a binefăcărilor cerești (cf. Lc. 1, 64; 24, 53; Is. 3, 9); a consacra sau a fi consacrat (cf. Mc. 8, 7; 1 Cor. 10, 16).

2. a conferi o favoare ori beneficii cuiva (de către Dumnezeu)
a. activ – acțiunea de a binecuvânta (cf. FAp. 3, 26; Efes. 1, 3).
b. pasiv – a fi binecuvântat (Mt. 25, 34; Lc. 1, 42).

Cu referire la Maria, verbul εὐλογέω exprimă atât faptul consacării ei pentru o acțiune specială interpretată de Dumnezeu într-un anumit scop, cât și pe cel al binecuvântării, în sensul de a i se conferi un har și un dar care o fac veșnic „preferată” cerului. Prin urmare, verbul εὐλογέω determină și statutul viitor al Maicii Domnului, și anume acela de a fi pentru totdeauna binecuvântată, întrucât binecuvântarea divină nu se retrage.

Din această poziție, de a fi binecuvântată de către Dumnezeu, între cei de pe pământ, Maria devine și mijloc de binecuvântare pentru întreg neamul omenesc.

Finalul dialogului dintre înger și Maria se încheie prin acceptul dat de ea la apelul lui Dumnezeu de a fi cea prin care se va întrupa Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea omului. Iată ce consemnează Evanghelistul: „*Iar Maria a zis: „Iată, roaba Domnului*” (δοῦλη κυρίου).

³ Expresia „*Maica Domnului meu* - ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου”, rostită de Elisabeta, are o semnificație atât hristologică, cât și mariologică. În Israel, și în sânul popoarelor care-l înconjurau, mama regelui se bucura de o poziție privilegiată, mult superioară celei pe care o avea soția suveranului și toate celelalte personalități de la curte. Spre deosebire de soția regelui, *regina-mamă* avea un statut oficial și exercita o autoritate directă la curtea regală, nu numai atunci când regele era copil, ci și în timpul domniei lui. Deci, exercita o influență asupra regelui, chiar de la alegerea sa. În acest sens, este elocventă confruntarea a două episoade din cărțile Regilor: în 3 Reg. 1,15-21, Batșeba, soția regelui David, se închină înaintea lui, numindu-l „*Domnul meu rege!*”; în 3 Reg. 2,19 urm. se întâmplă contrariul: regele Solomon se închină înaintea Batșebe, mama sa, îi pregătește un tron, iar ea să de-a dreapta lui.
⁴ Cf. Alberto VALENTINI, *Il Magnificat*, Bologna: Edizioni Dehoniane, 1987, p. 67.

Fie mie după cuvântul tău!” Și îngerul a plecat de la ea” (Lc. 1,38).

Răspunsul Mariei, dat îngerului, include cuvântul „δοῦλη” (servitor, rob), care este interpretat, de obicei, ca o manifestare a smereniei ei, însă mai poate fi înțeles și ca o manifestare a dragostei și a deplinei sale credințe (cf. Lc. 1,45). În Sfânta Scriptură, a fi „robul lui Dumnezeu” este un titlu de glorie, care poate implica chiar participarea la revelația planului divin,⁶ așa cum, în vechime, Isaia mărturisește. Iată un exemplu în acest sens: „*Jacob este robul Meu: Eu îl voi sprijini*” (42,1).⁷

Cât privește semnificația cuvintelor „fie mie după cuvântul tău”, Părintele Dumitru Stăniloae afirmă: „Deoarece Hristos a fost zămislit din „bunăvoința” lui Dumnezeu, tot așa și Fecioara Maria trebuia să-L zămislească și să devină Maică a Lui nu în mod silit, ci cu libertatea voinței ei ... Și aceasta pentru că ea trebuia să contribuie la desfășurarea planului de mântuire a lumii nu numai ca un instrument mișcat de cineva, de care se face uz fără voia lui, ci să se ofere ea însăși, pe sine, și să se facă împreună-lucrătoare cu Dumnezeu în propria Lui viață, pentru neamul omenesc”.⁸ Apoi, pentru că Mântuitorul a fost Om și Fiu al Omului nu numai pentru că avea trup, ci pentru că a avut suflet, minte și voință, trebuia să aibă și o Maică desăvârșită, care să servească nașterii Lui, nu numai cu firea trupului, ci și cu mintea, cu voința, și cu toate cele pe care le avea; să fie maică și după trup și după suflet, să aducă, la nașterea negrăită, Omul întreg.⁹

Așadar, pentru ca Fiul lui Dumnezeu să se facă Om, ca iubirea lui Dumnezeu față de oameni să meargă până la capăt; pentru ca planul marelui, pentru care Dumnezeu a creat această ființă minunată, care este omul, să-și capete împlinirea, a depins de cuvântul

Fecioarei „*iată roaba Domnului; fie mie după cuvântul Tău*”.

Ceea ce este important de subliniat în acest context, este faptul că Maica Domnului, fără să se întemeieze pe faptul experimentat al zămislirii Fiului lui Dumnezeu, ca Om, în ea, a crezut pe baza unei simple făgăduințe prealabile, că se va petrece cu ea ceea ce depășește legea firii, și anume, ca o fecioară să nască, și încă și fără contribuție omenească. Maica Domnului, a crezut, așadar, că imposibilul poate deveni posibil, și ceea ce nu are logică omenească, poate avea, totuși, una: cea dumnezeiască.

Concluzii

1. „Salutul” îngerului, din textul lukanic (1,28), exprimă o alegere unică a Fecioarei Maria de către Dumnezeu în vederea unui loc aparte în planul de realizare a suveranității universale a regalității mesianice: „*Și Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele Său, și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea*

sfârșit” (2 Reg. 7,1 - Lc. 1,32-33).

2. Dialogul dintre înger și Maria, prin toate detaliile care vin incontestabil de la un martor ocular al celor relatate, va însemna pentru creștinătatea viitoare un argument indubitabil al faptului că istoria copilăriei lukanice constituie, în întregul ei, o mărturie istorică.

3. Istoricitatea evenimentului relatat conferă, în același timp, istoricitate și poziției unice a Mariei în istoria creștinismului și a Bisericii creștine, și anume, cel de „binecuvântată” pentru un rol unic în lucrarea mesianică a lui Dumnezeu de mântuire a lumii.

4. Expresii precum: εὐλογημένη (binecuvântată), „ai aflat har la Dumnezeu” (εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ), κεχαριτωμένη (cea plină de har), „Domnul este cu tine”, conturează chipul unic al Mariei, Maica Domnului, atât în plan personal, cât și în cel liturgic, personalizând cultul viitor al evlaviei mariologice creștine.

5. Fragmentul salutului adus Mariei, de către Arhanghelul Gavriil, în evenimentul „Bunevestiri” lukanice, constituie, așadar, punctul de bază al cultului de ieri, de azi, și de mâine, dedicat Mariei, Maica Domnului.

⁵ Vezi William HENDRIKSEN, *Luke* (NTC), Baker Academic, Grand Rapids, Michigan, 2007, p. 90.

⁶ Cf. Alexis KNIAZEV, *Maica Domnului în Biserica Ortodoxă*, Ed. Humanitas, București, 1998, p. 65.

⁷ A se vedea și alte texte, asemănătoare ca sens, din cartea Proorocului Isaia: 49,1-6; 50,9-11; 52,13-53.

⁸ Cf. Dumitru STĂNILOAE, „Maica Domnului în prologul Evangheliei de la Luca”, în rev. *Orthodoxia* (XLIII), nr. 3, București, 1980, p. 445.

⁹ Cf. Nicolae CABASILĂ, „Cuvânt la Buna Vestire”, traducere de Diac. Ioan Ică jr., în vol. *Maica Domnului în teologia secolului XX și în spiritualitatea isihastă a secolului XIV*: Grigorie Palama, Nicolae Cabasila, Teofan al Niceei, Ed. Deisis, Sibiu, 2008, p. 584.

¹ Iată textul original: „Gideon ist ein starker Held in effektiver Vorwegnahme der Kraft, die Jahwe ihm zusprechend gibt: 'Zieh hin in dieser deiner Kraft und errette Israel' (Jud. 6, 14). So antizipiert auch κεχαριτωμένη in gnadenhaft effektiver Weise, was im Folgenden verheissen wird: Gottes Gnade bereitet sich die jungfräuliche Messiasmutter. Der Text lässt der gläubigen Meditation Spielraum, die auf die Messias-Mutterschaft hin gewohnte Begnadigung in ihrer Tiefe auszuloten” (Cf. Heinz SCHÜRMANN, *Das Lukasevangelium*, Herder Theologischer Kommentar zum Neuen Testament, I Teil, Freiburg-Basel-Wien, 1993, p. 44).

² H. SCHÜRMANN, *Das Lukasevangelium*, p. 45.

Cateheză despre Taina Pocăinței

Motto-dedicație: *Salve parvae christiani NEPOS Romuli!*

Ioan Lisandru Bălan

Pregătire apercceptivă:

Iubiți frați și surori, s-a apropiat de voi Împărăția Cerurilor! Pocăiți-vă! Prin Pocăință și numai prin Pocăință sunteți reprimiți în comuniune cu Biserica cea vie. Numai astfel puteți avea viață în voi.

Anunțarea temei:

Astăzi vom lua în considerare o pereche de întrebări înrudite:

1. Ce este Pocăința? Și:
2. De ce, respectiv *cum* trebuie să ne spovedim?

Tratare:

1. La acest capitol, în ziua de azi mai important decât a întreba „ce?” este a întreba „când?”. Când a venit pocăința? A venit odată cu William Miller în secolul 19 sau cu ceilalți ca el, precum Mihail Chehonski? A venit cu John Wesley în sec. 17? A venit în secolul 20 cu Charles Parham, cu Pavel Budeanu și ceilalți care nu recunosc Botezul Bisericii? S-a dat de abia atunci și Duhul, poate? Oare nu S-a pogorât Duhul în cel de-al treilea deceniu din era noastră, la cincizeci de zile după Înviere? Oare nu cu trei ani înainte a dat roade predica Sfântului Ioan, Înaintemergătorul, în pustie? Oare nu cu câteva sute de ani înainte S-a îndurat Atotmilostivul de Niniviteni pentru că s-au pocăit? Oare nu iudeilor le-a spus Domnul, și mai demult, prin Proorocul Iezechiel „Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea sa și să fie viu?”

Dacă Duhul S-a pogorât asupra Apostolilor care stăruiau în rugăciune împreună cu Maria, mama lui Iisus și cu ceilalți frați și surori și dacă „nimeni nu poate să zică «Domn este Iisus», decât în Duhul Sfânt”, și dacă prin punerea mâinilor *Apostolilor* S-a dat Duhul mai departe (FA 26,8), atunci *când*, *unde* și *cui* a venit la început, pocăința? Oare nu episcopilor, preoților și diaconilor? Ascultați ce scrie Sf. Ap. Iuda în Epistola Sa pe care fiecare o avem în Noul Testament: „Vă îndemn ca să luptați pentru credința dată Sfinților, o dată pentru totdeauna!” (capitolul 1, versetul 3). Și dacă neamul nostru e înrădăcinat în predica Sfinților Apostoli Andrei și Filip, primită acum două mii de ani, atunci ne trebuie, oare, re-evangelizare și botez străin? Pocăința acestui neam „de țărani nobili și de domnitori credincioși”, cum spune Sfântul nostru cioban Ilie Cleopa, a venit odată cu credința adevărată – nu din „război”, adică din 1918, nici din vremea austrieilor catolici, nici din vremea ungarilor calvini, ci de acum două mii de ani. Tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul, chiar pământul sfințit este – nu de orișice cuvinte, ci de limba vechilor cazanii, în Biserica cea sfântă, în care au cântat și au plâns și s-au rugat românii. Cartea Apocalipsei ne anunță că toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea lui Dumnezeu (Ap 15,4). Slavă Domnului că neamul român are destui Sfinți și blândețe și frumusețe de închinat Lui. Iar istoria acestui neam sărac și totuși încă nezdrobot nu este alta decât istoria pocăinței sale. Dar trebuie să conștientizăm acest lucru din nou și din nou, fiecare din noi, cu maximă luciditate, fără cruțare de sine. Să ne bucurăm că Domnul ne mângâie – cu toiagul și cu varga Sa! Să nu ne lăsăm, deci, răpiți de visele unei pocăințe date de cântece și de nume și de obiceiuri străine, de moralină și eventual de senzații de exaltare. Acele senzații persistă atât cât ruperea credincioșilor de Biserică devine desăvârșită.

Ce este Pocăința la care trebuie să trecem – sau mai corect spus – ce este Pocăința la care trebuie să să ieșim? Mai ales: Să ieșim *din ce*? Să ieșim din dez-acordare, spune limba greacă, numind pocăința ἑξ-ομολόγησις. Să părăsim, adică, dezacordarea noastră în raport cu Dumnezeu, să ieșim prin jertfă din ignoranță și din surzenie și din muțenie și din egoism și să intrăm în starea naturală, în starea pentru care omul a fost menit. Pocăința este o Taină sfântă dintre cele mai importante ale Bisericii, alături de Euharistie, de Botez, de Mirungere, de Maslu, de Căsătorie și de Preoție.

Despre Taine multe nu știm și nu putem ști. Știm doar cât ni s-a îngăduit de Sus să știm. Știm despre Pocăință în primul rând un lucru – că este o lucrare teandrică, divino-umană. Cu alte cuvinte, că în parte este datorată voinței noastre, iar în parte Duhului Sfânt.

Desfășurând aceste două aspecte putem spune că Pocăința este, pe de o parte, părerea de rău pentru relele săvârșite, alături de hotărârea fermă și binecuvântată de a nu mai păcătui. Căci tot de voință noastră ține și hotărârea care ne face să îndeplinim fidel canonul, îndreptarea primită la spovedanie. Dar așa cum am spus, Pocăința este întâi de toate *părerea de rău* pentru *toate* păcatele noastre. Oare inimile noastre nu au simțit niciodată apropierea de Împărăția lui Dumnezeu (cf. Lc 17,21)? Dar Judecata de Apoi, cât de departe credem că mai este (cf. Lc 10,11-12)? Iată două întrebări la care, gândindu-ne,

trebuie să simțim chemarea pe care Dumnezeu ne-o adresează. Simțind-o, trebuie să ne vedem răul. Pocăința este părerea de rău și *judecata de sine* pentru *toate* păcatele noastre, *fie știute, fie neștiute*, ba chiar *fie personale, fie ale fraților*. Acest ultim aspect se referă, desigur, la măsura Sfinților. Sfinții simt paiul din ochiul oricărui frate ca și cum ar fi o barmă în propriul ochi. Ei simt ceva din apăsarea de moarte pe care i-au pricnuit-o lui Hristos păcatele tuturor, de la Adam încoace. Dar nici Sfinții nu au această simțire de la sine putere.

Căci, pe de altă parte, Pocăința este rodul Harului. *Harul* este ceea ce ne face să realizăm cât de mici și totuși iubiți de Dumnezeu suntem, când ne pocăim. Harul ne dă lacrimile secrete. Harul ne trece de rușinea față de preot ca om și ne permite să-l vedem ca reprezentant și slujitor al Judecătorului Hristos. Harul ne ajută să ne luăm cu sinceritate hotărârea de a nu mai păcătui. Harul este Puterea sfințitoare primită de la Tatăl ceresc, Care ne trage spre Hristos (In 6,44), de la Hristos, fără de Care nu putem face nimic (In 15,5) și de la Duhul Sfânt, Care ne-a fost trimis la Cinzecime. Harul este Glasul care ne-a rămas tuturor ca un ecou în minte atunci când am auzit „Fiți sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeu vostru, sfânt sunt” (Lv 11;19;20; 1 Ptr 1,16); „Fiți, dar, [și] voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Mt 5,48).

2. Privită concret, Pocăința este durere vindecătoare – așa a numit-o Tertulian și de aceasta spuneam că înseamnă și jertfă. Pocăința presupune jertfa mărturisirii. De ce doare Pocăința? Pentru că înseamnă să deconspirăm diavolul cu care am intrat în legătură prin păcat. Și el nu se lasă dat la o parte ușor. Dându-l de-o parte, însă, ne putem re-împărtași, putem redeveni în mod real parte din Trupul tainic al lui Hristos. De aceasta trebuie să ne spovedim.

În paranteză fiind spus, a deveni pocăit înseamnă, într-adevăr, a nu mai bea și fuma – zilnic sau săptămânal, de pildă –, înseamnă a nu mai înjura, a fi moral și, în general, a petrece în Bucuria lui Dumnezeu. Dar nu înseamnă a ne rupe de Sfânta Tradiție apostolică, în care s-a scris și Sfânta Scriptură și care e vie până acum, de două mii de ani. Moralismul nu înlocuiește Sfintele Taine, nici când e însoțit de extaz religios. Oare înseamnă toate acestea că nu ar trebui să considerăm neoprotestanții frați creștini? Să decidem fiecare aceasta, în Duhul Sfânt, ascultând următoarele:

Venind la Hristos în vremea aceea, Sf. Ap. Ioan I-a spus: „Învățătorule, am văzut pe cineva scoțând demoni în numele Tău, care nu merge după noi, și l-am oprit, pentru că nu merge după noi”. Iar Iisus a zis: «Nu-l opriți, căci nu e nimeni care, făcând vreo minune în numele Meu, să poată, degrabă, să Mă vorbească de rău. Căci cine nu este împotriva noastră este pentru noi. Iar oricine vă va da să beți un pahar de apă, în numele Meu, fiindcă sunteți ai lui Hristos, adevărat zic vouă că nu-și va pierde plata sa.»” (Mc 9,38-41).

Doamne, dar dacă aceia nu vor crede că noi suntem ai lui Hristos? Doamne, dar dacă ne vor dezbină, în mod intenționat? Luminează-ne, Doamne! Dar apără-ne, Doamne, și de trufie, căci mai bine e a suferi răul decât a păcătui, cum se știa deja din vechime, și cum știa mai ales Regele David (2 Rg 16). Mai bine este să fim calomniați și judecați strâmb decât să urâm. Să ținem cont de două fapte, care să ne conducă discernământul: Pe de o parte stă mărturia Sfântului Apostol Pavel, care cu toată delicatețea sa nu s-a ferit să vorbească și despre „frații mincinoși” (2 Co 11, 26). Pe de altă parte, orice fel de frați ar fi cei în cauză, ceea ce așteaptă sufletele lor este iubirea noastră.

Ne spovedim pentru a reveni cu adevărat în comuniunea Bisericii, împărtaşindu-ne. *Cum* trebuie, deci, să ne spovedim?

În primul rând, cât mai des, – în cele patru posturi, citim în Catehism. Părintele Gordon de la București, Profesor de omiletică, ne spune să ne spovedim cel mai bine cu o zi înainte de Împărtașire, ca să ne facem corect canonul de rugăciune pentru Împărtașire. Dar ne putem spovedi chiar și mai devreme, dacă duhovnicul a spus că el ne permite, cunoscându-ne și știind că noi înșine ne vom opri de la Împărtașire dacă înainte săvârșim păcate grele precum nepocăință, deznădejde, mințire; ucidere, fapte împotriva firii, asuprire, speculă sau necinstirea părinților; mândrie, invidie, desfrâu, iubire de bani, lăcomie, lene, mânie; sau chiar și dacă săvârșim doar nesăvârșire de bine atunci când am fi putut face un bine.

Să ne spovedim, apoi, sincer și complet: Sincer pentru că orice preot e legat prin jurământ să țină secretul persoanei care se spovedește. Tot Părintele Gordon scrie că atunci când păcătuim, diavolul ne ia rușinea, dar când mergem să ne spovedim ne-o dă înzecit. Nici să nu omitem păcate, dar nici să nu le repetăm: Să mărturisim doar păcatele în care am căzut de la ultima spovedanie, sau, dacă avem unele ca acestea, păcatele uitate înainte sau tănuite până atunci.

Iată încă unele sfaturi ale Părintelui:

- să nu apelăm la diversele „îndrumare”, fie tipărite, fie găsite

pe net (Din grija ca mărturisirea să fie completă, mulți credincioși ajung prin folosirea acestora să își noteze lungi liste de păcate, și reale, și închipuite. Nu aceasta e practica ortodoxă. Să ne ținem de cârtica de rugăciuni, ea ne îndrumă destul. Să nu credeți că, dacă am putea reda tot adevărul, am putea să scriem undeva toate păcatele pe care le-am săvârșit de la ultima spovedanie. Cel puțin nu majoritatea din noi. Orice creștin își ține însă vii înaintea ochilor minții păcatele apăsătoare, *principale*. Pe acestea trebuie să le mărturisim, iar aceasta fără să intrăm în amănunte irelevante, smintitoare.)

- să ne împăcăm sau să facem tot ceea ce ne stă în putință pentru a ne împăca, cu toți cei cu care ne-am certat sau cu care ne-am supărat, și să facem aceasta chiar înainte de a ne spovedi

- să ne facem înainte de a ne spovedi rugăciunea pentru spovedanie și să postim, iar după să ne facem rugăciunea de după spovedanie și să împlinim tot ceea ce ne cere duhovnicul

- să luăm aminte că este un păcat și să ne ascundem la spovedanie, divagând, și să ne lăudăm, și să bârfim. Preotul se bucură oricând să stea de vorbă cu credincioșii, pe varii teme, și orice întrebări generale care frământă omul sunt binevenite. Dar nu la spovedanie. Iar locul bărfei nu e nici la spovedanie, nici altundeva. Duhovnicul meu mi-a povestit despre o doamnă care a mers la spovedanie la un Părinte. Stând în genunchi i-a explicat acestuia de la început și până la sfârșitul „spovedaniei” toate cele cu care a greșit față de ea soacra ei venită în vizită

– toate cele cu care i-a greșit nu doar ei, desigur, ci și înaintea lui Dumnezeu. La sfârșit, în loc de a-i da vreo dezlegare, duhovnicul i-a spus să-și trimită soacra la dânsul, ca să-i poată comunica iertarea de păcate. „Dar mie, părinte?”, a întrebat doamna. „Ție, fiica mea”, i-a spus atunci Părintele, „ți-o voi da când vei mărturisi păcatele tale”.

- să ne ținem de duhovnicul nostru (Duhovnicul ni-l alegem liberi. Nu *trebuie* să fie preotul din parohia de care ținem, chiar dacă e bine să fie el. După ce ne alegem duhovnicul, trebuie să îl păstrăm, pe cât posibil. Dacă vrem să mergem la altul, lui trebuie să îi cerem dezlegare întemeiată, în prealabil.)

- să fim cuviincioși și să respectăm programul de spovedanie al duhovnicului și doar la urgențe să-l căutăm pentru aceasta și în afara programului (Nu uitați că după molitva pentru spovedanie, ordinea depinde de boli, de bătrâneți, de copii mici prezenți și de timpul sosirii fiecăruia. De asemenea, distanța necesară pentru intimitatea persoanei dinaintea noastră care se spovedește este distanța de la care nu se poate auzi nimic din dialogul tainic - în

caz contrar ne apropiem de alt păcat.)

Recapitulare:

Recapitulând, reținem că Pocăința „a venit” odată cu credința adevărată. În zilele din urmă, „a venit” cu Sf. Ioan Botezătorul, a venit desăvârșit prin Mântuitorul și apoi, a venit prin Apostoli, în națiunile creștinate de ei, în *Biserica cea Una*.

Taina Pocăinței este

- ieșirea din starea contrară firii
- părerea de rău pentru păcate
- hotărârea de a nu mai păcătui
- lucrare divino-umană: act de voință și primire de Har sfințitor
- trecere dureroasă peste egoul robit de păcat
- împăcare, spovedanie și ascultare
- reținerea de la păcate împotriva Duhului Sfânt, reținerea de la păcate strigătoare la cer, reținerea de la păcate de moarte și de la nefacerea de bine

Asociere:

Cu ce vom asocia Pocăința? Taina Pocăinței este Botez după Botez, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, și anume *prin lacrimi*. La fel ca Botezul, Pocăința este lepădare de diavol și iertare de *toate* păcatele. Desigur că am vrea să nu mai cădem niciodată, și unii reușesc: Doar Domnul își cunoaște deja sfinții. Dar în Biserica cea Una, dacă se întâmplă să cădem trăind în această lume, suntem reprimiți în Hristos prin spovedanie.

Generalizare:

În general, să știți că toți oamenii cad. Din păcate, există creștini înstrăinați de credința primită prin Botez, care cred că nu au păcate, pentru că nu le văd. Ei trebuie să se întoarcă în Biserică și să înțeleagă cuvântul Sfântului Apostol Ioan, din prima sa Epistolă, versetele 8-9: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele

noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățe pe noi de toată nedreptatea.” Da, sunt unii – fie îmbisericiți, fie chiar care nu vin la Biserică – la care Hristos privind, a spus pilda vameșului și fariseului (Lc 18,8-9). Să ne rugăm pentru ei, și pentru noi, căci în aceeași barcă suntem. Spunea Avva Pimen egipteanul: „Mai mult îmi place omul care păcătuiește și se pocăiește decât cel care nu păcătuiește și nu se pocăiește: cel dintâi, socotindu-se păcătos, are gândirea bună, iar celălalt, socotindu-se drept, are gând mincinos.”

Iar Sf. Ioan Scărarul adăuga următoarele: „Începutul trufiei este rădăcina slavei deșarte; mijlocul este defăimarea aproapelui, trâmbițarea nerușinată a propriilor osteneți, lauda de sine din inimă, urârea muștrării; iar sfârșitul este lepădarea ajutorului dumnezeiesc, nădăjduirea în propria strădanie, năravul drăcesc.”

Aplicare:

Cum putem aplica în viața de zi cu zi toate cele auzite? Spovedindu-ne – cu cât mai des, cu atât mai bine. Gândiți-vă că la frații noștri greci se împărtășesc toți cei prezenți la Liturghie. Oare nu toți simțim din nou și din nou nevoia de a ne ușura sufletul de povara câte unui păcat, nevoia de a simți mângâierea Harului iertător? O simțim. Dar lăsăm uneori timpul să treacă, și avem senzația că păcatele se șterg. Nu se șterg, ci se adaugă și ne înstrăinează pe nesimțite de Biserică. Și atunci vin unii ca niște păsări și ne ciugulesc. Să ne străduim, dar, să fim semințe bune. Prin Pocăință.

Bibliografie:

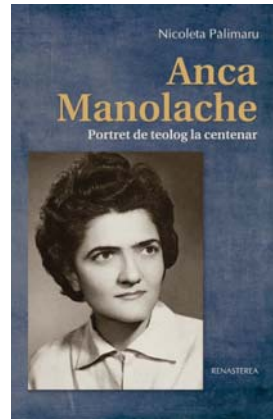
Sfânta Tradiție

Gordon, Pr. Vasile, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, Editura Sophia, București, 2004.

Anca Manolache, „Portret de teolog la centenar”

Elena Pârvu

Pentru început, aduc în prim plan pe doamna Nicoleta Pălimaru, care se bucură de înaltă apreciere pentru lucrările publicate și care fac dovada „stimei pentru cuvânt”, oferind nu numai „filosofări”, ci și „vivere”. Dar ceea ce oferă de astă-dată este o stimă deosebită pentru personalitățile „de mare capacitate teologică și de îndrumare spirituală”, ce își găsesc locul în acest material, precum : Dumitru Stăniloae, Istrate Micescu, I. G. Coman, Benedict Ghiuș, Ene Braniște, Liviu Stan, părintele Zaharia, dar mai ales Bartolomeu Anania.

Folosim prilejul Centenarului nașterii doamnei Anca Manolache, pentru a aduce multe elemente noi, mai ales, ale acestei personalități din lumea teologiei, „cu o conștiință morală, inteligentă, înțelepciune”, după cum o caracteriza și Bartolomeu Anania pe doamna Anca Manolache, precum și un om „viu în duh”, cum o apreciază și Marius Vasileanu, iar faptul că este absolventă de Litere, Drept și Teologie Ortodoxă, o impune ca având un rol important pentru scrisul său teologic. Aprecierile intelectuale pe diferite probleme, dar mai ales participarea la „Forumul ecumenic al

femeii creștine din Europa”, precum și audierea conferințelor Rugului Aprins, o apropiere de alte personalități „cutezătoare” pentru exemplul oferit tinerilor. O viziune nouă se remarcă și în „Preeminența” unor concepte ca: iubirea, libertatea, credința, conștiința, smerenia, ce facilitează înțelegerea „Tainelor” (p. 14). Trebuie apreciat și faptul că, după examenul de licență la Teologie, Doamna Anca Manolache s-a înscris la cursurile de dogmatică, atrasă fiind de elementele raționale ale existenței noastre, a sensului vieții, precum și a îndemnului din Scriptură „Du-te și vezi”. I s-a deschis astfel, drumul, spre răspunsul Părintelui Benedict : „mergeți la cursurile Părintelui Stăniloae !” De altfel, se știe că în perioada ateismului, nu femeile reprezentau pericolul ideologiei predominante, „ci Biserica lui Hristos”.

Și totuși, șirul problemelor cauzate de vitregia vremurilor continuă, astfel că în 1959 a fost arestată și condamnată la 9 ani de închisoare pentru „omitere de denunț” (p. 40). Zecile de persoane, frigul, subalimentarea, înfometarea de la Miercurea-Ciuc, au fost urmate de dezghețul venit o dată cu mutarea de la Arad și Oradea, și chiar dacă erau și unele deținute pentru afinități legionare și atitudini anticomuniste, „făceam rugăciunile împreună”. La Oradea s-a simțit cu adevărat relaxarea, fiind doar 3-4 persoane în celulă și li se recomandau mese „mai copioase” pentru a înlătura subnutriția (p. 50). Spitalul, violența de limbaj, pierderea minții, schizofrenia, plus carcera și unele momente hazlii erau compensate de lucrul în atelier, de vorbe și cântat, chiar de râs, deși nu toate cadrau cu disciplina de „robot”; ba, mai puteau apărea și surprize, ca primejdia unei turnătorii, precum și, ieșirea dintr-o pușcărie îngustă, în una mai largă, mult așteptată, respectiv, eliberarea” (p. 54-60).

La ieșirea din închisoare, Anca Manolache pentru a putea să-și câștige existența, intră în câmpul muncii, și trece prin mai multe funcții: dactilografă, funcționar în administrația bisericii, redactor la Editura Institutului Biblic și de misiune BOR, post oferit de părintele Bartolomeu Anania, apoi, intră într-un colectiv de redactori pentru reviste bisericești. A publicat mult la Revista Mitropolia Banatului, articole teologice, beneficiind de bunăvoința mitropolitului Nicolae Corneanu. Mai sunt de reținut și traduceri „Filocaliei”, realizate de părintele Stăniloae, precum și „Dogmatica” în trei volume, iar studenții și credincioșii, cu repeziciune, „epuizau rafturile librăriilor”, spre bucuria realizatorilor. În ceea ce privește problematica feminină în Biserica lui Hristos, își găsește răspunsul cert: „puțină teologie – mult misoginism”, deși teologia modernă obligă la adevăr, precum și la studiu literar. Am spus câteva gânduri despre femei, consemnate de Anca Manolache și care au valabilitate și azi : femeile să fie văzute cu ochi mai interesanți, să nu fie doar gospodine, sunt talentate la pictură, arte, la scris, prețuirea pe care o acordă bărbatul femeii, să dea sfaturi de ordin literar, artistic chiar să facă cenaclu, să păstreze o smerenie care să reiasă și din atitudine, nu numai din cuvinte... etc. Multe ar mai fi de spus și de subliniat în această lucrare ce impune prin marea densitate de idei, precum și de multe note explicative ce facilitează înțelegerea conținutului. Mulțumim și doamnei Nicoleta Pălimaru pentru retipărirea lucrării ce este bine venită și în zilele noastre, și rămâne de actualitate pentru modelul uman oferit de Anca Manolache la centenar.

Preotul Cîmpean Ioan (Dej III) a trecut la cele veșnice

Pr. Pop Silviu

Preotul Cîmpean Ioan s-a născut la 9 ianuarie 1955 în Hașmasul Ciceului, județul Bistrița-Năsăud în familia Ioan și Maria Cîmpean. A urmat școala primară în această localitate, a continuat cu Seminarul Teologic din Cluj Napoca între 1970-1975 și Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu între 1976-1980. S-a căsătorit cu domnișoara Eva. Au avut împreună 2 copii: Daniel Mihai și Iulia Cristina. A fost hirotonit în 17 și respectiv 27 septembrie 1980 în Cluj Napoca și Vișeu de Sus, județul Maramureș, diacon-preot de către Arhiepiscopul Teofil Herineanu. A păstorit în satul Agrieș, județul Bistrița-Năsăud între 1 octombrie 1980-31 decembrie

1991. Din 1992 1 ianuarie- 31 martie 2004 a păstorit la Parohia Dej II. În 2004 se înființează pe Dealul Florilor Parohia Dej III, unde a fost numit preot paroh cu misiunea de a zidi o nouă biserică. Aici a funcționat până la pensionare la data de 1 noiembrie 2022. A reușit să termine biserica de zidit și pictat, împreună cu părintele Mureșan Teodor participând și la sfințirea

ei în 2023. A fost hirotesit iconom în 1987, iconom stavrofor în 1991, iar în 2017 Mitropolitul Andrei i-a acordat Crucea Episcopală, iar în 2021 i s-a acordat ordinul „Mihai Vodă”. În 8 octombrie 1995 Episcopul Vicar Dr. Irineu Pop Bistrițeanul de atunci, a săvârșit slujba de binecuvântare a noii biserici cu hramul „Înălțarea Domnului” unde au slujit până la ridicarea noii biserici din zid în care se slujește astăzi.

În 10 august 1999 au început lucrările la noua biserică din zid, proiectată de firmele dejene SC MUNDOR SRL, a arhitectului Dorin Munteanu și SC AVANTI TRANS EXIM SRL, arhi-

tect Bumb Călin, în temeiul studiului geotehnic elaborat de Institutul de Proiectare Cluj Napoca.

Execuția lucrărilor a fost încredințată firmelor SC BOZE CONSTRUCT SRL din Gherla și SC SAMUS CONSTRUCȚII SRL din Dej. Multe greutăți a întâmpinat Părintele Cîmpean până a ridicat noua biserică. A trebuit să sondeze în pământ, să monteze câțiva piloni din beton de susținere, după care a început construcția noii biserici. Fondurile pentru noul edificiu au fost colectate majoritatea de la enoriașii parohiei. Spre sfârșitul lucrărilor, din motive de sănătate, a fost preluată funcția de preot paroh de către colegul de slujire preotul Teodor Mureșan care a și finalizat lucrările la noua biserică.

Pentru toate ostenețile în „via Domnului”, părintele Cîmpean Ioan merge acum la Dreptul Judecător pentru a primi răsplata de toată truda pe care a sălășluit-o aici pe pământ.

După slujba prohodului, săvârșită în noua biserică, rămășițele pământești ale Părintelui Ioan, au fost duse în satul natal al Hașmasul Ciceului, județul Bistrița Năsăud și așezate lângă părinții dânsului, unde va aștepta Învierea Cea de Apoi.

În cuvântul de învățătură părintele Mitropolit Andrei, pomind de la Ps. 102, versetele 15-16: „Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, așa va înflori. Ca vântul a trecut peste el și nu va mai fi și nu se va mai cunoaște încă locul său” spunea:

Motivul pentru care ne găsim la această înmormântare sunt mai multe.

În primul rând am venit să ne rugăm la Dumnezeu pentru odihna fratelui nostru preotul Ioan care s-a mutat în eternitate.

În al doilea rând am venit să aducem mângâiere familiei îndoliată, mângâiere pe care o aduce Domnul nostru Iisus Hristos, cuvintele noastre fiind neputincioase. Ev. Ioan 11 -atunci când murise Lazăr, Domnul a mângâiat pe cele două surori Marta și Maria spunând: Adevărat, adevărat zic vouă, cel ce crede în cuvintele Mele, chiar dacă va muri v-a trăi” și cel ce vine după Mine nu mai moare niciodată.” Aceasta este și pentru noi cea mai mare consolare care ne însoțește până la sfârșitul veacurilor.

Apoi am venit să medităm împreună la efemeritatea vieții noastre. Nu numai Sfânta Scriptură și Învățătura bisericii ne arată că suntem trecători prin lumea aceasta, dar și literatura noastră ne

spune prin cuvintele lui Lucian Blaga: „Oprește Doamne ceasornicul cu care ne măsori destrămarea”. Acest ceasornic nu-l poate opri nimeni. Sfântul Apostol Pavel în epistola către Efeseni ne spune: „Răscumpărați vremea că zilele rele sunt”.

Poeta Magda Isanos ne spune într-o poezie atât de expresiv: „E-atât de trist să cugeți ca într-o zi / Poate chiar mâine, pomii de pe alee / Acolo unde-i vezi o să mai steie / În vreme ce noi vom muri / Atâta soare Doamne, atâta soare / O să mai fie în lume după noi / Cu mii de anotimpuri și de ploii / Cu zori din care șiruie răcoare / Și iarba asta o să mai răsără / Și luna tot așa o să se plece / Mirată, peste apa care trece / Noi sigur nu o să mai fim a doua oară / Si-mi pare așa de rău că se mai poate / Găsi atâta vreme pentru ură / Când viața nu-i decât o picătură / Între acest moment și celălalt / Și-mi pare neînțeles și trist / Că nu privim la cer mai des / Că nu culegem flori, ca nu iubim / Noi, care atât de repede murim.”

Antonie de Suroj spune că pe front un preot a vizitat pe un soldat care era în pragul morții și l-a încurajat părintele spunându-i că dincolo de viața aceasta este o viață mult mai frumoasă și muribundul îl întreabă: „De unde știi părinte? Ai fost acolo?” „N-am fost, dar știu pe unul care a fost acolo și mi-a povestit”. E vorba de Sfântul Apostol Pavel care a fost răpit până la al treilea cer și ne spune: „Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu, celui cel iubesc pe El” (2 Corinteni, 2,9). Tot Sfântul Apostol Pavel ne spune că atunci când casa noastră se dărâmă avem în cer o casă veșnică.

Domnul Hristos a murit și a înviat, făcându-se pârgă tuturor celor care vom învia. Noi nu suntem ca cei care nu au nădejde, și dacă nu credem că Hristos a murit și a înviat, atunci nici noi nu vom învia.

În cuvântul de rămas bun adresat familiei, rudelor și cunoscuților, Părintele Protopop al Dejului, Ioan Bufta, a spus că pe mormântul Părintelui Ioan Cîmpeanu sunt scrise următoarele cuvinte: „Lipește-te de Domnul și nu te depărta, ca să fii înălțat la sfârșitul vieții” (Înt Sir 2, 3).

Noi cei care am mai rămas, ne rugăm Bunului Dumnezeu să așeze sufletul robului Său Ioan preotul, fratele nostru, acolo unde nu este durere nici suspinare, nici înfrustare ci viață fără de sfârșit.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Mitropolitul Andrei, membru de onoare al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca

Darius Echim

I naltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a primit marți, 10 decembrie 2024, titlul de membru de onoare al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, cea mai veche instituție de profil din România.

Ceremonia de decernare a titlului a avut loc în cadrul evenimentului academic „Sărbătoarea Institutului de Istorie «George Barițiu» – Reflecții Academice 2024”, care s-a desfășurat începând cu ora 9:30, în sala de conferințe a Hotelului Radisson Blu din Cluj-Napoca.

Alături de Părintele Mitropolit Andrei, titlul de membru de onoare a fost acordat și domnului profesor Hadrian Virgil Arion, inspector școlar pentru disciplina Istorie și disciplinele socio-umane în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Cluj.

Titlurile onorifice, diploma și trofeul de Membru de Onoare al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române, au fost înmânate celor doi noi membri de onoare de către prof. univ. dr. Ioan Bolovan – membru corespondent al Academiei Române și director al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca. Acesta a subliniat colaborarea de lungă durată cu Înaltpreasfințitul Părinte Andrei.

„Am fost extrem de onorați și bucuroși că Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a acceptat propunerea unanimă a membrilor Consiliului Științific de a deveni membru de onoare al Institutului și ne-am bucurat foarte mult pentru că Înaltpreasfinția Sa este și formal membru al comunității noastre. (...) Este de multă vreme aproape de noi, ne sprijină, ne sfătuiește și am organizat împreună multe manifestări științifice”, a declarat prof. Ioan Bolovan.

După oferirea titlului, Părintele Mitropolit Andrei, care este și membru de onoare al Academiei Române, a rostit un cuvânt de binecuvântare și a mulțumit Institutului de Istorie pentru distincția acordată. De asemenea, inspectorul școlar Hadrian Virgil Arion a adresat un cuvânt de mulțumire.

„Să dea Dumnezeu ca preocupările științifice și teologice din Cluj să meargă înainte, iar rezultatele să fie de folos pentru întreaga națiune”, a spus Înaltpreasfinția Sa.

În deschiderea ceremoniei, alocuțiuni au rostit: academicianul Doru Pamfil, președintele Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, consulul onorific al Republicii Moldova, Nina Moldovan, directorul Ghepard Communication, Adelina Mihnea, și prof. univ. dr. Ioan Bolovan – membru corespondent al Academiei Române, și director al Institutului de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, în calitate de moderator și organizator al evenimentului.

Festivitatea a avut loc în prezența conducerii instituției, în frunte cu academicianul Doru Pamfil – președintele Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, a numeroși academicieni, cadre universitare, clerici, oameni de cultură, oficialități civile și militare, precum și a altor invitați de seamă.

În partea a doua a manifestării „Sărbătoarea Institutului de Istorie «George Barițiu» – Reflecții Academice 2024”, au fost prezentate 12 volume de lucrări științifice publicate în cursul anului 2024 de cercetători, colaboratori și membri de onoare ai institutului. Alocuțiuni au rostit câțiva dintre autorii și colaboratorii celor 12 noi apariții editoriale.

În încheierea evenimentului, grupul vocal „Theodoros” de la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca a susținut un microconcert de colinde.

Evenimentul a fost organizat de Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, în parteneriat cu Ghepard Communication, doamna Margareta Tighinean, Asociația Femeilor de Afaceri din Cluj-Napoca, Banca Transilvania și Fundația Transilvania Leaders.

*

Părintele Mitropolit Andrei este cetățean de onoare a numeroase localități din România și a primit numeroase diplome de recunoaștere și apreciere din partea diverselor societăți, asociații, instituții, fundații din țară și din străinătate, cu preocupări culturale, social-filantropice, religioase sau ingineresti. De asemenea, a fost distins cu zeci de insigne, decorații și plachete, acordate cu ocazia participării la congrese, simpozioane și adunări naționale și internaționale.

Din februarie 2002, ierarhul este membru al Academiei de Științe și Arte din Salzburg, Austria. La 1 Decembrie 2002, Președintele României i-a conferit Ordinul Național „Pentru Merit” în gradul de „Mare Ofițer”. La 23 octombrie 2014, Regele Mihai I al României i-a acordat decorația regală „Nihil Sine Deo”, care i-a fost înmănată în Holul de Onoare al Castelului Peleş, de Alteța Sa Regală Margareta, Prințesa Moștenitoare a României. La 15 septembrie 2021, ierarhul a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

Nicolae Dabija și Tema pentru acasă

Maria Vaida

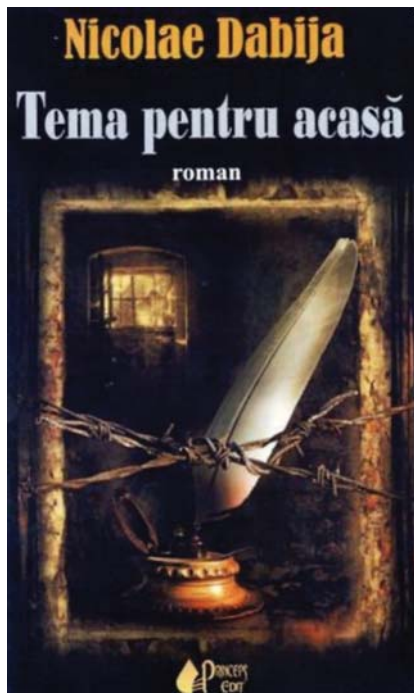
S criitorul Nicolae Dabija ne arată că istoria e ca un tăvălug care distruge vieți și destine, e un adevărat maestru al vieților noastre, de la care nu putem învăța nimic, deoarece repetăm la infinit greșelile precedente. Sau, cum spunea Jean Jaurès: „Nu-i înveți pe alții ceea ce vrei, nu-i înveți ceea ce știi, îi înveți ceea ce ești.” (p.28). Cartea semnată de academicianul Nicolae Dabija (*Tema pentru acasă*, Editura pentru Literatură și Artă, Chișinău, 2015)

e o istorie risipită într-un șir de capitole aparent necoagulate, dar care împreună, creează veridic tabloul unor vremuri întunecate. Autorul ne atenționează că istoria ne dă o temă pentru acasă în fiecare zi, dar nu totdeauna reușim să o facem, ba uneori o rezolvăm după câteva decenii. Frescă a vieții inumane din gulagurile rusești, cartea aduce în fața lectorilor o viziune realistă, profundă și temeinică. Cartea lui Nicolae Dabija este un joc al vieții și al morții în deșertul de zăpadă, o alegorie tandră a iubirii unice și eterne dintre Maria și Mihai. Imaginea dantescă a căutării ființei iubite în infernul de zăpadă, în locuri unde protagoniștii sunt privați de orice element al libertății, trăindu-și povestea de iubire într-o zi cât alții într-un an, iar rodul nuntirii dintre cei doi este Mircea, copilul protagoniștilor, el însuși simbol al speranței, al iubirii, al viitorului trăit în libertate, astfel, volumul devine o meditație asupra existenței și a libertății. Cartea lui Nicolae Dabija se ivește din adâncurile ființei sale fragile și delicate, implicit pune întrebări și primește răspunsuri, mai mult sau mai puțin perceptibile, creează o galerie de personaje, majoritatea din lumea pestriță a închisorilor, călăi și brute, ființe fragile care nu rezistă regimului concentraționar, o faună a lumii infracționale amestecată în devălmășie cu lumea intelectualilor de

valoare, cu lingviști care dețin secretul limbilor moarte, cu sacerdoți care mereu dau un recital biblic pentru a-și păstra puterea și luciditatea minții. Căzând din vârful unei stânci, autorul a văzut această carte în fracțiuni de secundă, apoi, pe măsură ce trecea timpul, cartea i se releva, filă cu filă, ca și cum niște personaje necunoscute și-ar fi povestit viața în evenimente petrecute dinaintea nașterii autorului... Prin volumul *Tema pentru acasă*, Nicolae Dabija se înscrie în linia marilor povestitori ai literaturii române: Neculce, Cantemir, Creangă, Sadoveanu. Eminesciană în fond, tema romanului readuce în mintea lectorilor imaginea lui Toma Nour prin ghețurile siberiene, așa cum Mihai Ulmu evadează din închisoare, încercând să-și împlinească iubirea alături de Maria Răzeșu, care-l caută după arestare, asemeni unei Poesis, simbol al iubirii, al artei, al patriei. Bazată pe tehnica pluriperspectivismului și cea a introspecției, cartea devine originală și faptele relatate, credibile, verosimile. Ivită din ființa românească a poetului și eseistului Nicolae Dabija, cartea vorbește explicit despre libertatea și supraviețuirea ramurii basarabene a neamului românesc în contextul unei istorii nedrepte. Din acest punct de vedere, romanul lui Nicolae Dabija este un document testimonial, mărturisind pentru viitorime drama intelectualității române din toate timpurile, pentru că, așa cum spune cronicarul, oamenii sunt sub vremuri, iar acestea sunt potrivnice adesea. Fascinanta Siberie este un topos ideal pentru marile descoperiri, dar și un spațiu concentraționar punitiv pentru oamenii cinstiți, care nu au încercat să se opună comunismului în tot ce avea el mai malefic pentru umanitate. Concizia unor stop-cadre se îmbină cu tehnica detaliului, conferind aspectul verosimil al acțiunii, narativitatea rezumativă completează perspectivele multiple ale romanului. Privită din perspectiva tinerilor de azi, cartea pare desprinsă din romanele lui Dostoievski, prin suferința eroilor, prin forța lor morală, prin lupta lor pentru iubire, căci despre iubire este vorba, o iubire care rupe toate lanțurile opresiunii, care triumfă mereu, care duce ființa dragă până la capătul lumii, după cum ne-o demonstrează Maria, cea îndrăgostită de Mihai Ulmu. Originalitatea narativă se îmbină cu expresivitatea regală, cu realismul exotic, dar și cu poetica ideatică ori textuală. Tema romanului răspunde unor întrebări fundamentale pe care protagoniștii și le pun: cine suntem, de unde venim, ce rol avem, ce este dincolo, ce căutăm în acest loc? Prinși în plasa acestor interogații existențiale, eroii vor să iasă din grota primitivismului comunist, care formează fundalul acțiunii romanului, a cărui narațiune este polifonică și voit autobiografică: unii dintre noi au câte o rudă mai apropiată ori mai îndepărtată ale cărei oseminte zac în nesfârșita Siberie, neștiute decât de bunul Dumnezeu, iar eu îmi amintesc de unchiul Nicolaie, fratele bunicului meu, pomenit doar în sărindarele duse la biserică de măicuța mea, dar uitat de istorie. În roman este prezentă meditația creștină, iar rugăciunea este o formă de evadare mentală din spațiul concentraționar (așa cum întâlnim la Nicolae Steinhardt, la Vasile Voiculescu sau Radu Gyr) al gulagului și atrocitățile sale, o legătură ce stabilește puntea dintre două lumi: intra și extra muros, dar și dintre om și Dumnezeu, prin personajul simbolic Iuiun, vorbitor de limbă iugrînă, pe care i-o împărtășește lui Mihai, ca să nu se piardă.

Unică și originală, cartea lui Nicolae Dabija va dăinui peste timp, aducând mărturie despre dramele și tragediile umane din gulag și constituind un apel pentru pace, împotriva dictaturilor de orice fel; este o meditație „asupra destinului individual, care nu se poate împlini decât împreună cu destinul celuilalt.” (Dan Mănuță); „o nouă treaptă de evoluție spirituală ce a atins-o omenirea prin suferințele crunte și generalizate ce le-a îndurat” (Corin Bianu); „o construcție contrapunctică de anvergură simfonică,

debutând printr-un concret efemer, chiar dacă poetic («Și era miercuri și ploua») și încheindu-se militant-misionar” (Gheorghe Păun). Întrebarea stăruitoare, incitantă și tulburătoare rămâne în mintea lectorului: A fi om – o artă sau un destin? Nu știu cum se poate rosti mulțumirea noastră către regretatul autor pentru acest roman al sacrificiului, un roman total, cu străluciri diamantine, dar acolo sus, unde prietenul nostru Nicolae Dabija a ajuns, Dumnezeu știe...

† **BENEDICT Bistrițeanul**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Decembrie 2024

1 decembrie

În Duminica a XXXI-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Biserica „Sfântul Ioan Evanghelistul și Sfântul Ierarh Nicolae” din Campusul studențesc Hașdeu, Cluj-Napoca.

5 decembrie

Slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură în Paraclisul de la sediul Asociației Filantropice Medical-Creștine „Christiana” – filiala Cluj.

La Reședința Mitropolitană, participă la ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Program de audiențe la birou.

6 decembrie

În Paraclisul „Sfântul Nicolae” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica, înconjurat de un sobor numeros de preoți profesori, cu ocazia hramului. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, hirotonește diacon pe teologul Ioan Lobiuc, viitor preot pe seama Parohiei Budești-Fănațe din Protopopiatul Beclean.

În Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la seara cultural-artistică, sub egida „Săptămâna Facultății”, cu ocazia hramului paraclisului și a comemorării ocrotitorului campusului teologic, Episcopul Nicolae Ivan, precum și cu ocazia aniversării centenarului învățământului teologic universitar clujean.

7 decembrie

De sărbătoarea Sfintei Mucenite Filoftea slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

8 decembrie

În Duminica a XXVII-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură în Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Parohia Iuriu de Câmpie, Protopopiatul Cluj I. Binecuvintează lucrările efectuate atât în interiorul, cât și în exteriorul bisericii. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei înaintea la rangul de sachelar pe Pr. Andrei Lucian Trifan, parohul comunității, și oferă diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor din parohie. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

Seara, oficiază Sfânta Taină a Maslului și predică în Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Parohia Lechința, Protopopiatul Beclean. Este însoțit de PC Pr. Cristian Dragoș, Protopopul Becleanului.

9 decembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

La capela mortuară din cimitirul nou al Municipiului Gherla oficiază o slujbă de pomenire la căpătâiul adormitei întru Domnul, Margareta Rusu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

10 decembrie

În Paraclisul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca oficiază slujba Parastasului, apoi în sala de ședințe a instituției oferă daruri angajaților. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, directorul centrului.

La Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” din Florești-Tăuți participă o întâlnire de suflet cu membrii ai aparatului administrativ al Poliției Municipiului Cluj-Napoca.

Seara, în sala „Auditorium Maximum” a Universității „Babeș-Bolyai”, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la concertul de colinde „Fă-te, gazdă, vesel, bunu!” ediția a 8-a, organizat de Liga Studenților din Cluj.

11 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

Face o vizită în satul natal.

12 decembrie

Face o vizită pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sânnicoadă. Este însoțit de domnul Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

La Palatul Culturii din municipiul Bistrița, cu ocazia împlinirii a 35 de ani de funcționare a publicației „Răsunetul”, participă la Concertul de colinde „Slobozi-ne gazdă-n casă”. Rostește un cuvânt ocazional.

13 decembrie

Înregistrează emisiunea „Crăciunul, o sărbătoare a familiei”, moderator Pr. Robert Kovacs, la Radio Renașterea.

Program de audiențe la birou.

La reședința episcopală primește cete de colindători din parohiile Arhiepiscopiei Clujului și împarte daruri.

Seara, la Pensiunea „Salina Gymnasium” din Turda asistă la concertul de colinde al grupului coral „Anastasios”, dedicat străngerii de fonduri pentru sprijinirea construirii Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor”. Rostește un cuvânt ocazional.

14 decembrie

Seara, slujește Vecernia cu Litie în Biserica cu hramul „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” de la Mănăstirea Cormaia, Protopopiatul Năsăud.

15 decembrie

În Duminica a XXVII-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie în mijlocul obștii de maici de la Mănăstirea Cormaia. Oficiază parastasul la șapte ani de la plecarea de pe pământ a fostei starețe a mănăstirii, Stavrofora Ecaterina Ghiran.

Seara, la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la concertul „Colindul Păstorilor”, susținut de corurile preoțești ale celor nouă protopopiate din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, ajuns la a II-a ediție.

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a oficiat Dumnezeiasca Liturghie cu prilejul Hramului Paraclisului Facultății de Teologie și aniversării a 100 de ani de la prima Liturghie oficiată de Episcopul Nicolae Ivan la Academia de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca în 6 decembrie în 1924. Capela Campusului Nicolae Colan, 6 decembrie 2024.

16 decembrie

La reședința episcopală primește cete de colindători din parohiile Arhiepiscopiei Clujului și împarte daruri.

Program de audiențe la birou.

Înregistrează emisiunea tematică „Despre recunoștință și a pune început bun” - „Fântâna vieții”, moderată de Pr. Grigorie Foltis, în studioul Radio Renașterea.

17 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

18 decembrie

Program de audiențe la birou.

Face o vizită și împarte daruri la Grădinița „Sfântul Stelian” din Cluj-Napoca, aflată sub patronajul Arhiepiscopiei.

La reședința episcopală primește cete de colindători din parohiile Arhiepiscopiei Clujului și împarte daruri.

Seara, la Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, asistă la slujba Vecerniei și la concertul de colinde al Coralei „Psalmodia Transylvanica”. Rostește un cuvânt ocazional.

19 decembrie

La sala de evenimente „Domeniul Transilvania” din apropierea localității Jelna participă la festivitatea decernării titlului de „Cetățean de onoare al județului Bistrița-Năsăud”.

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

La „Grand Hotel Italia” din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la prezentarea și lansarea cărții „Fluturile Dor și Floarea de apă”, autor Alin Tișe, Președinte al Consiliului Județean Cluj.

20 decembrie

Program de audiențe la birou.

La reședința episcopală primește cete de colindători din parohiile Arhiepiscopiei Clujului și împarte daruri.

La sala „Casino” din Parcul Central al municipiului Cluj-Napoca participă la târgul de Crăciun organizat în vederea strângerii de fonduri pentru construirea Centrului de îngrijiri paliative pediatrice „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sânnicoadă. Rostește un cuvânt ocazional.

21 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

22 decembrie

În Duminica dinaintea Nașterii Domnului săvârșește Sfânta Liturghie și rostește predica în Biserica „Soborul Maicii Domnului” din localitatea clujeană Florești. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

23 decembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Face o vizită, alături de un grup de colindători, la Casa de Asigurări de Sănătate Cluj-Napoca.

La reședința episcopală primește cete de colindători din parohiile Arhiepiscopiei Clujului și împarte daruri.

24 decembrie

Primește la reședința episcopală grupul de colindători format din preoții clujeni - Protopopiatele Cluj I și Cluj II.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ioan Evanghelistul” din Campusul studențesc Hașdeu, slujește Liturghia Sfântului Vasile cel Mare unită cu vecernia. La final

rostește un scurt cuvânt de învățătură.

La reședința episcopală este colindat de o parte din membrii „Oastei Domnului” din Cluj-Napoca în frunte cu Pr. Claudiu Melean.

25 decembrie

În prima zi de Crăciun săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur.

26 decembrie

A doua zi de Crăciun slujește Sfânta Liturghie și rostește predica în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

27 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Ștefan, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură în Biserica „Învierea Domnului” din parohia natală Sartăș, Filia Brăzești, Protopopiatul Câmpeni, județul Alba.

28 decembrie

Program de lucru la birou.

29 decembrie

În Duminica după Nașterea Domnului slujește Sfânta Liturghie și rostește predica în mijlocul credincioșilor din Parohia Cetatea Fetei din Florești, județul Cluj, cu prilejul hramului paraclisului de la demisolul bisericii parohiale, Sfântul Cuvios Marcel. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

30 decembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

31 decembrie

Slujește Vecernia cu Litie și rostește cuvânt de învățătură la Paraclisul „Sfântul Nicolae” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

† ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.
În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.
În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2024

1 decembrie (Ziua Națională a României)
În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.
Cu prilejul Zilei Naționale a României, în Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.
În Piața „Avram Iancu” din fața Catedralei Mitropolitane, asistă la ceremonialul cultural și militar, organizat cu prilejul Zilei Naționale.
Pe esplanada Teatrului Național din Cluj-Napoca, asistă la momentul festiv organizat, cu prilejul Zilei Naționale a României, de către filiala Cluj a Asociației Cultural Patriotice „Avram Iancu”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.
În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

2 decembrie
Înregistrează o emisiune pentru TVR Cluj, referitoare la personalitatea Părintelui martir Liviu Galaction Munteanu.

3 decembrie
În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preoți la parohiile Budești Fânațe (protopopiatul Beclean) și Ploscoș (protopopiatul Turda).
În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Turda (parohi: Pr. Cătălin Veronel Varga și Pr. Florian Șimonca), în preziua Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități, participă la manifestarea organizată de Fundația Filantropică „Sfânta Irina” din Turda (coordonatori: Pr. Florian Șimonca și Pr. Daniel Sirb). Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la concertul de colinde organizat cu acest prilej.

4 decembrie
În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

5 decembrie
La sediul Serviciului de Ambulanță Cluj, oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a clădirii. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului manager general Horia Gheorghe Simu. Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” îl conferă doamnei director economic Anca Bințișan-Socaciu, domnului director medical Doru-Daniel Irimia și domnului director tehnic Victor Fabian. Doamnei Livia Costin, șef birou resurse umane și doamnei asistent șef Luminița Carmen Covrig, le acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Este însoțit de PC Pr. Horia Baci de la parohia Geaca, protopopiatul Gherla, voluntar în cadrul serviciului de ambulanță.
Îi primește la reședință pe ierarhii Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăruului, Preasfințitul Părinte Iustin și Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul.
În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința extraordinară a Sinodului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
La Clădirea „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, asistă la concertul de colinde susținut de corurile Colegiului Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan”, corul Școlii greco-catolice din Cluj-Napoca și corul Liceului Reformat. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.
6 decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae)
În biserica mare a Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Iustin Mihai Sermeșan.
La împlinirea a 40 zile de la mutarea în eternitate, oficiază slujba Parastasului pentru Arhimandritul Nicolae Modovan, fostul stareț. Rostește un cuvânt evocator și participă la momentul lansării volumului „Arhim. Nicolae Moldovan – în memoriam”, coordonat de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.
În cimitirul Mănăstirii Nicula, se reculege, preț de câteva clipe, la mormântul starețului Nicolae. Oficiază o scurtă slujbă funebră. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.
În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, cu prilejul hramului instituției de învățământ, participă la seara cultural-artistică organizată. Asistă la concertul susținut de Grupul de fete „Sfântul Sava” al facultății și la momentul festiv al lansării volumului „Academia Teologică Clujeană. Fonduri de arhivă I. 1924 – 1938”. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnului cercetător științific II Varga Atila Carol, de la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca.

7 decembrie
În sala mare a Cinematografului „Mărăști” din Cluj-Napoca, asistă la tradiționalul Festival de Colinde „Episcop Nicolae Ivan”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei săvârșit slujba Parastasului de 40 de zile pentru vrednicul de pomenire arhimandrit Nicolae Moldovan (stareț al Mănăstirii Nicula în perioada 2012-2024, care a trecut la Domnul în data de 30 octombrie 2024), Mănăstirea Nicula, 6 decembrie 2024.

În sala de festivități a Restaurantului „Hora” din cartierul clujean „Andrei Mureșianu”, participă la recepția oferită de domnul senator Mircea Abrudean. Rostește o rugăciune de binecuvântare și un cuvânt duhovnicesc.
În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.
8 decembrie
În Biserica „Învierea Domnului” de pe strada Viilor din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Coriolan Dura și Pr. Ștefan Iloaie), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot onorific, pe seama Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Năsăud, pe diaconul Iustin Mihai Sermeșan.
În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, rostește o cateheză și asistă la concertul de colinde susținut de corul Seminarului Teologic.

9 decembrie
În biserica mare a Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, oficiază o slujbă de Te-Deum, rostește un cuvânt duhovnicesc și îl prezintă obștii pe noul stareț al lavrei, Arhim. Iustin Miron.
În Biserica „Sfânta Treime” din Dej (parohi: Pr. Nicolae Muntean și Pr. Adrian Bolog), asistă la cea de-a X-cea ediție a Concertului de colinde susținut de grupurile de colindători de la școlile de pe raza protopopiatului. Rostește o rugăciune de binecuvântare și un cuvânt duhovnicesc.

10 decembrie
În sala de conferințe a Hotelului „Radisson Blu” din Cluj-Napoca, participă la Sărbătoarea Institutului de Istorie „George Barițiu” – Reflecții Academice 2024, moment festiv în cadrul căruia au fost lansate mai multe volume semnate de membrii acestui institut și în care i-au fost decernate Diploma și Trofeul de Membru de onoare. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.
Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, asistă la Concertul de colinde vechi „Fă-te, gazdă, vesel bunu’”, organizat de Asociația „Liga Studenților din Cluj”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

11 decembrie
Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
În Biserica „Învierea Domnului” din Turda (parohi: Pr. Vasile Știopoi și Pr. Ionuț Someșan), asistă la concertul de colinde susținut de grupurile de colindători de la școlile din oraș, organizat de PC Pr. Sebastian Zăhan de la Parohia „Învierea Domnului” din Câmpia Turzii. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
Oficiază slujba de binecuvântare a noului spațiu dedicat activităților de tineret, aflat la demisolul Centrului social „Acoperământul Maicii Domnului” din Turda. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

12 decembrie (Sfântul Ierarh Spiridon)
Cu prilejul hramului, în biserica mănăstirii de la Strâmba, protopopiatul Bistrița, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Budești Fânațe,

protopopiatul Beclean, pe diaconul Ioan Lobiuc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

13 decembrie
Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.
Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.
La Opera Română din Cluj-Napoca, asistă la Concertul de colinde susținut de maestrul Ioan Bocșa și Ansamblul „Icoane”. Îl felicită pe maestrul Ioan Bocșa cu prilejul împlinirii a 77 ani de viață. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

14 decembrie
În biserica din Spermezeu, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Simion Buta), împreună cu PS Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.
Oficiază slujba Parastasului la împlinirea unui an de la mutarea în eternitate a credincioasei Ana Drăgoi, mama Episcopului Macarie al Europei de Nord. Rostește un cuvânt evocator.
În cimitirul familiei, oficiază slujba de sfințire a noii Cruci de piatră așezată la căpătâiul adormitei întru Domnul Ana Drăgoi. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.
În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

15 decembrie
În biserica din Chiuza, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom pe părintele paroh Iancu Ionuț Buda. Domnului primar Grigore Bradea îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Domnului Petru Miron și domnului Traian Velea le acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.
Oficiază slujba de binecuvântare a ampleror lucrări realizate la casa parohială din Chiuza. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la cea de-a doua ediție a Concertului „Colindul Păstorilor” susținut de corurile preoțești ale protopopiatelor de pe raza Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Înmânează dirijorilor „Diploma omagială – Radio Renașterea 25 de ani”.

16 decembrie

La sediul Episcopiei Sălajului, împreună cu Preasfințitul Părinte Petroniu, episcopul locului, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Episcopală „Sfânta Vineri” din Zalău, prezidează ședința extraordinară de lucru cu preoții din Eparhia Sălajului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În curtea Centrului Eparhial, oferă pachete de Crăciun persoanelor nevoiașе aflate în evidența sectorului misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul consilier Liciniu Câmpean.

În Clădirea „Casino” din Parcul Central, din Cluj-Napoca, participă la Manifestarea cu titlul „Rezistență prin consecvență”, organizată cu prilejul împlinirii a 35 ani de la apariția Ziarului independent „Făclia de Cluj”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În paradisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (slujitor: Ierom. Grigorie Foltis), asistă la concertul de colinde corale, bizantine și tradiționale românești susținut de corurile și grupurile vocale formate din studenți de la toate specializările, organizat de PC Pr. Lect. Univ. Dr. Daniel Mocanu și inclus în seria manifestărilor organizate cu prilejul Centenarului instituției de învățământ. Rostește un cuvânt de felicitare.

18 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, asistă la Concertul de colinde „Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi”, organizat de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Diac. Adrian Eugen Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

19 decembrie

În curtea Centrului Eparhial, împarte daruri de Crăciuni elevilor de la Colegiul Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Îi vizitează pe elevii de la Colegiul Ortodox, clasele primare, și pe cei de la Gimnaziul Ortodox, pentru a le împărți daruri de Crăciun. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. director Liviu Vidican Manciu.

În Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul clujean Mănăștur (parohi: Prot. Liviu Dănuț Hognogi și Pr. Dorin Ielciu), în debutul celei de-a XIV-a ediție a Concertului „Crăciunul la Români”, susținut de grupuri de colindători de la școlile de pe raza parohiei, rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În sala de festivități a „Grand Hotel Italia”, participă la momentul festiv al lansării volumului „Fluturile Dor și Floarea de Apă – Religia iubirii”, a domnului Alin Tișe, președintele Consiliului Județean Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Dănuț Goga de la Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști.

20 decembrie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Transmite, prin intermediul presei, mesajul de Crăciun pentru clerul și credincioșii din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Casa de cultură „Liviu Rebreanu” din Năsăud, asistă la prima ediție a Concertului „Colind în Țara Năsăudului – Vino, Iisuse, în inima mea”, organizat de protopopiatul Năsăud. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 decembrie

La împlinirea a 35 ani de la Revoluția Română, în Cimitirul Eroilor de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca, oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean (paroh: Pr. Claudiu Zinveliu), asistă la cea de-a XIII-a ediție a Concertului de colinde „Cete de îngeri coboară”, susținut de grupuri de colindători din parohiile protopopiatului. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

22 decembrie

În biserica din Nimigea de Sus, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom pe părintele paroh Olimpiu Ioan Vidican. Domnului Mircea Runcan îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului epitrop Vasile Sălvau îi acordă „Gra-

IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oficiat Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Nicula, județul Cluj, prilej cu care l-a instalat în demnitatea de stareț pe arhimandritul Iustin Miron, în Duminică după Nașterea Domnului, 29 decembrie 2024.

mata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”.

Oficiază slujba de binecuvântare a amplexelor lucrări realizate la casa parohială din Nimigea de Sus. Rostește un cuvânt de felicitare.

Săvârșește slujba de sfințire a noii Capele Mortuare din Nimigea de Sus. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Asistă la concertul de colinde susținut de Corala Catedralei. Rostește un cuvânt de felicitare.

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

23 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii, din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

24 decembrie (Ajunul Crăciunului)

Primește la reședință grupuri de colindători. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În biserica din Șimișna, județul Sălaj, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Nicolae Revnic, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba Pavecerniei Mari, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

25 decembrie (Nașterea Domnului)

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastorelei de Crăciun trimisă clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Comisar șef Radu-Adrian Moșuțan, șeful Inspectoratului Județean de Poliție Cluj.

Primește la reședință autoritățile centrale, județene și locale, civile și militare, prezente la Sfânta Liturghie în catedrala din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură.

26 decembrie (A doua Zi de Crăciun)

În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă ordinul „Episcop Nicolae Ivan” domnilor Alexandru Simionca, Ioan Runcan și Gavril Ursa.

În capela mortuară din cimitirul din Bistrița, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Gheorghe, tatăl părintelui Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

27 decembrie (A treia Zi de Crăciun)

În Catedrala Episcopală „Sfânta Vineri” din Zalău, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Dinu Iancu Sălăjanu, președintele Consiliului Județean Sălaj.

28 decembrie

În biserica din Ceanu Mare, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Vasile Tarța), oficiază slujba de sfințire a noului clopot achiziționat. Rostește un cuvânt de învățătură. Acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului” domnului Ananie Hădărean.

În biserica din Iacobeni, protopopiatul Turda, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Anastasia, fiica părintelui paroh Marian Florin Broca. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Treime” de la Soporul de Câmpie, protopopiatul Turda.

Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită pe șantierul noii Capele Mortuare din localitatea Boteni, filie a parohiei Crișeni (paroh: Pr. Sorin Moldovan).

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

29 decembrie

În biserica mare a Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește și instalează întru stareț pe părintele Arhimandrit Iustin Miron.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

30 decembrie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Nicolae, fiul domnului Savir Olar, cântăreț al catedralei. Rostește un cuvânt de învățătură.

31 decembrie

Face o vizită în Parohia „Sfântul Ierarh Silvestru” de pe strada Soporului, din cartierul clujean Gheorgheni (paroh: Pr. Robert Anton Kovacs), în vederea identificării unui loc pentru construirea bisericii parohiale.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

La miezul nopții trecerii dintre ani, în Catedrala Mitropolitană, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat Arhid. Claudiu-Ioan Grama

Preot Profesor Dr. Liviu Galaction
Munteanu
90 de ani de la naștere*

Pr. Prof. Ion Bunea

Lucian Blaga, într-una din poeziile sale, vorbește magnific despre aura pe care o poartă în ele aducerile aminte. Astfel, el spune: „Pier lumini și piere laur, / Cade frunte, cade drum. / Amintirile de aur - / Numai ele ard sub scrum” / (Tusculum).

Într-adevăr, aducerile aminte de locurile pe unde ne-am purtat pașii și de oamenii cu care am petrecut sau care au avut o influență hotărâtoare în modelarea sufletului nostru, sunt adieri ce înduioșează, dar și învigoarează. Îndeosebi, sunt înduioșătoare „amintirile de aur” despre dascăli noștri, care, asemenea magului din basme, ne-au luminat „cărările pribegie”. Acestora le datorăm recunoștința și le păstrăm vie icoana în sufletul nostru, pomenindu-i cu pietate creștinească, de-a lungul anilor vieții noastre.

Între luminății mei dascăli și ai multor generații de studenți ce se pregăteau pentru slujba spinoasă, dar sublimă, a preoției, se numără și meticolosul preot profesor Dr. Liviu Galaction Munteanu. Am dat față prima dată cu el în toamna anului 1926, când, proaspăt bacalaureat, mi-am îndreptat pașii spre Academia Teologică din Cluj, pentru a face formele de înscriere. În biroul secretariatului instituției, m-a întâmpinat un tinerel, mărunțel de statură, dar plin de gravitate, care mi-a făcut înscrierea și mi-a eliberat „Carnetul de student”. Figura lui de atunci mi-a rămas neștersă în memorie. Dar abia la deschiderea cursurilor, am descoperit că tinerelul ce făcuse oficiul de secretar, este profesorul titular al catedrei de Studiul biblic al Noului Testament, spre care azi mi se duc gândurile și inima, cu pioasă cinstire postumă, când se împlinesc 90 de ani de la nașterea sa. El m-a inițiat în tainele studiului biblic; substanțialitatea ființei mele interne este rodul - în primul rând - al profesorului Liviu G. Munteanu, care mi-a imprimat, mie și celorlalți învățăcei ai săi, cultul muncii severe și constructive. Ca atare, îmi îndeplinesc o datorie fiască de conștiință, evocându-i figura de sacerdot și de dascăl, pilduitoare în amândouă ipostazele.

Este brănean de origine. A văzut lumina zilei în 16 mai 1898, în comuna Cristian, județul Brașov. Școala primară a urmat-o în comuna natală, iar studiile secundare le-a urmat la liceul „Andrei Șaguna” din Brașov; a trăit, în anii tinereții în devenire, în această citadelă inexpugnabilă a românismului tenace, în mijlocul valorilor vrăjmașe. Studiile liceale le-a isprăvit la sfârșitul primului război mondial, în urma căruia trupul țării s-a rotunjit în fruntariile lui firești. În continuare, s-a înscris la Institutul Teologic „Andreian” din Sibiu, pe care, la începutul anului 1919, după vacanța de Crăciun, voia să-1 părăsească, spre a se îndrepta spre Silvicultură. O discuție pe care avut-o cu profesorul Dr. Nicolae Bălan (ulterior Mitropolitul Ardealului) a fost hotărâtoare pentru rămânerea lui în institut. Îndeosebi, au tras mult în cumpănă cuvintele concluzive ale eruditului dascăl: „Ferice de cel ce nu se lasă amăgit de entuziasmul momentului, descifrând marile postulate ale viitorului; și vai de acela care, pentru o clipă de bucurie, scontând cu perpetuarea ei în veșnicie, își clădește castele himerice”.

* Articol publicat în *Îndrumătorul Bisericesc Misionar și patriotic*, nr. 11, 1988, Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, pp. 170-172.

După obținerea „Absolutorului Teologic” la Institutul Teologic „Andreian” din Sibiu, Liviu Munteanu a plecat la Cernăuți, înscriindu-se la renumita Facultate de Teologie din acest oraș. Aici, după prestarea unor examene riguroase, a obținut titlul de doctor în Teologie. În anul 1924, pe bază de concurs, a fost numit profesor la catedra de Studiul biblic al Noului Testament, la Academia Teologică din Cluj - ctitorită în 1924 prin strădania marelui ierarh al Eparhiei Clujului de atunci, Nicolae Ivan. Ani de-a rândul, profesorul Liviu G. Munteanu a suplinat - cu deplină competență - și catedra de Studiul biblic al Vechiului Testament.

Ca profesor, Liviu G. Munteanu proba calități care se cuvine să fie subliniate: mai întâi era de o conștiinciozitate și de o punctualitate desăvârșite. Nu-mi amintesc să fi absentat sau întârziat vreun minut de la cursuri. Punctualitatea lui era proverbială. Cursul lui era sobru, de esență, cu informații complete în problemele de teologie biblică. În cadrul lui urmărea să împărtășească cunoștințe și să le aprofundeze, spre a-i deprinde pe studenți cu sensul autentic al învățaturii revelate. La examene, dovedea o exigență deosebită, nefăcând pogorăminte celor delăsători și certați cu disciplina... Cântărea cu desăvârșită obiectivitate și spirit de dreptate pregătirea studenților săi. Era profesorul cu conștiința vie a răspunderii pentru pregătirea temeinică a viitorilor slujitori ai Bisericii. Din profilul lui moral desprindem trei trăsături ce definesc pe dascălul, preotul și omul de elită: demnitatea, sobrietatea și onestitatea.

Profesorul Liviu G. Munteanu s-a remarcat, în afară de catedră, și pe teren publicistic, onorând cu scrisul lui revistele de specialitate. Lui îi datorăm și o serie de lucrări care prezintă aceleași caracteristici ce se întâlnesc și în cursurile lui; ele sunt esențiale și de valoare, autorul contribuind - prin tipărirea lor - la îmbogățirea patrimoniului nostru teologic, cu osebire a literaturii vechi și nou-testamentare. Enumerăm lucrările principale care au ieșit din strădania dascălului nostru iubit: *Istoria creațiunii în lumina cercetărilor științifice*, Cluj, 1929; *Predica de pe munte*, Cluj, 1932; *Epistola Sf. Apostol Pavel către Galateni*, Comentar, Cluj, 1940; *Viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos*, Cluj, 1941; *Viața Sfântului Apostol Pavel*, Cluj, 1942; *Viața Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan*, Cluj, 1943; *Viața Sfântului Apostol Petru*, Cluj, 1944; *Viața Sfinților Apostoli: Matei, Iacov, Alfeu, Iuda Tadeul, Andrei, Iacov a lui Zevedei, Filip, Vartolomeu, Toma, Simon Zilotul, Iuda Iscarioteanul și Maria*, Cluj, 1946. Este coautor la *Studiul Noului Testament. Manual pentru Institutele Teologice*, București, 1954. A rămas de la el în manuscris o lucrare de valoare inestimabilă: *Comentar la întreg Noul Testament (Manuscrisul e în posesia familiei)*.

Studii la diferite reviste din țară: Viața lui Iisus din punct de vedere istoric; Caritatea și importanța ei pentru păstoria sufletului; Autenticitatea documentelor revelației divine; Ierusalimul; Ziua Nașterii Mântuitorului; Minunile Mântuitorului; Parabolele; Critica Pentateuhului; Revelația divină străveche; Religia Vechiului Testament; Generalități asupra Sfintei Scripturi; Sf. Apostol Pavel muncitor cu brațele; învierea lui Iisus; Spre o lume mai bună; Sfânta Scriptură; Duhul lumii și Duhul lui Hristos; Atitudinea Mântuitorului față de Vechiul Testament; Iisus și iudaismul; Căderea protopărinților în păcat; Lupta împotriva duhului vremii noastre; Jertfa Mântuitorului în predica Sf. Apostol Pavel ș.a....

Conferințe: Personalitatea lui Iisus Hristos; Iisus Hristos omul; Iisus Hristos - Fiul lui Dumnezeu; Iisus în fața liberalismului modern; Biblia și știința, Religia și viața ș.a.

Pr. Prof. Dr. Liviu G. Munteanu a îndeplinit și funcții administrative: Rector al Academiei Teologice (1937-1947), Rector al Institutului Teologic de grad universitar din Cluj (1948-1952), dovedindu-se un înțelept cârmaci al celor două așezăminte de învățământ teologic superior. În anii urgiei horthyste, L. G. Munteanu și-a asumat și responsabilitatea de editor și redactor al minunatei reviste de familie „Viața Ilustrată”. Într-o vreme a fost și președintele Consistoriului spiritual al Eparhiei Clujului. În urma desființării Institutului Teologic (1952), a fost încadrat ca paroh în orașul Bistrița, dovedindu-se și în pastorație același zelos slujitor al ortodoxiei. În vara anului 1958, a fost promovat vicar administrativ al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În această calitate, s-a remarcat prin inițiative de interes superior bisericesc, polarizând în jurul lui energii

tinere, recrutate din foștii săi studenți.

În general, viața dascălului nostru a fost cu seisme, ca a oricărui pământean, a avut suferințe și coborâșuri. A avut parte de satisfacții, după munca didactică și publicistică, în familia sa, dar și de încercări grele, cum a fost pierderea fiicei mai mari Didina, într-un accident din munții Făgărașului, ba ghimpia oamenilor i-au pricinuit răni și de altă natură. Dar izolarea nevrută, în care a ajuns, a întâmpinat-o cu stoicism, împărtășind celor din jur hrană sufletească, îndeosebi bărbăție, atât de necesară celor încercați... Chiar în clipele de restriște, a făcut dovada că dispunea de înțelepciune robustă, atribut definitoriu al sufletelor mari...

Plecarea lui pretimpurie din viață ne-a îndurerat pe toți, familia, foști învățăcei și prieteni. Acum, la împlinirea celor 90 de ani de la naștere, îi aducem prinosul prețuirii și neuitării noastre, a unui dascăl care „slujba și-a făcut-o deplin”, excelând prin îmbinarea armonioasă a cuvântului propovăduit - de la catedră sau amvon - cu exemplul vieții personale.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRIȚEANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista.renasterea@gmail.com

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Darius Echim,
Arhid. Claudiu Ioan Grama, Protos. Maxim (Morariu),
Nicoleta Pălimaru, Elena Părvu,
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Pr. prof. univ. Stelian Tofană,
Diac. Eugen Adrian Truța.

Bilanț duhovnicesc al ASCOR Cluj-Napoca

Revelion duhovnicesc la Mănăstirea Nicula

Recerea dintre ani a fost petrecută de tinerii din ASCOR Cluj la Mănăstirea Nicula. Programul de aici a inclus atât participarea la sfintele slujbe, cât și o serie de activități de cunoaștere și interacțiune între tineri.

Membrii ASCOR Cluj-Napoca au ajuns la Mănăstirea Nicula pe data de 30 decembrie, la prânz. Pentru început, au participat cu toții la slujba Vecerniei, au luat cina în trapeza Mănăstirii, apoi au fost cazați. Înainte de culcare, a fost organizat un joc de grup pentru ca participanții să se cunoască cât mai bine între ei. La Mănăstirea Nicula au venit atât membrii vechi ai ASCOR, cât și membrii mai noi, care au fost pentru prima dată într-o astfel de tabără. Astfel, jocul desfășurat în prima seară a fost un bun prilej de a crea o legătură între toți membrii asociației.

A doua zi, programul a fost la fel de plin. Dimineața, ascoriștii au participat la Sfânta Liturghie, iar după micul dejun am ajutat obștea mănăstirii la diferite ascultări. Tinerii s-au împărțit în mai multe grupuri: unii au ajutat la curățenia din trapeză și bucătărie, alții au ajutat la confecționarea răvașelor pentru seara de Anul Nou, iar o parte dintre băieți au ajutat la tăierea și aranjarea lemnelor pentru foc.

După prânz, grupul de studenți a avut bucuria de a se întâlni cu părintele stareț Iustin, care a ținut un cuvânt de învățătură. Părintele Iustin a împărtășit sfaturi de viață adresate tinerilor, aducând în discuție teme precum: managementul timpului, raportarea tinerilor la credință și la biserică, căsătoria sau felul în care trebuie să se comporte azi un tânăr creștin în lume.

În a doua parte a zilei, a existat un răgaz pentru odihnă, după care ascoriștii au participat la slujba Vecerniei și a Utreniei. Momentele de liniște au fost bine venite, deoarece urma ca în seara aceea, la trecerea dintre ani, să participe până târziu la slujba de *Te-Deum*. Ultima activitate din anul 2024 a fost una de introspecție. La această activitate tinerii au primit un chestionar cu ajutorul căruia au trebuit să își evalueze activitățile din anul ce a trecut, să revizuiască lucrurile pentru care sunt mulțumitori, dar și să stabilească o serie de obiective pe care și le propun să le atingă în noul an.

A treia zi, pe 1 ianuarie, a început tot cu Sfânta Liturghie. După prânz, activitățile au continuat cu o vizită la Stufărișurile de la Sic. Drumeția a reprezentat un moment bun de a petrece timpul împreună în mijlocul naturii. Tinerii s-au bucurat unii de alții, dar și de peisajele minunate care i-au înconjurat. Ulterior, ziua s-a finalizat cu participarea la slujba Vecerniei.

În ultima zi, de dimineață am participat la Sfânta Liturghie unde tinerii din ASCOR au oferit răspunsurile la strană. La finalul slujbei, au cântat o serie de colinde de Crăciun, moment ce a reprezentat un semn de mulțumire adresat Mănăstirii care i-a primit cu atât de multă dragoste și căldură. Înainte de a pleca spre Cluj, au mai avut o scurtă întâlnire cu părintele stareț Iustin, care le-a oferit o binecuvântare și i-a invitat să revină la Nicula cât mai des posibil.

„Dăruind vei Dobândi”

Campania „Dăruind vei Dobândi”, organizată de ASCOR Cluj-Napoca, s-a derulat în acest an în perioada 24 noiembrie – 12 decembrie. Această campanie se desfășoară pe două planuri: oferirea de cadouri copiilor care provin din medii defavorizate, cu ocazia sărbătorilor de iarnă, dar și vizitarea și colindarea bolnavilor din spitale.

Astfel, în fiecare an, în apropierea Sărbătorii Nașterii Domnului, membrii ASCOR Cluj-Napoca contactează preoții din localitățile și satele din jurul Clujului pentru a primi liste cu copii și cazuri sociale din parohiile acestora, care au o situație materială precară. După ce sunt întocmite listele cu cei mici, acestea sunt publicate online, pentru ca oamenii să poată alege din tabel acei copii cărora doresc să le facă un cadou. Ulterior, pachetele făcute de către oamenii cu inimă darnică, vor ajunge în posesia copiilor. Anul acesta s-au strâns 739 de pachete, care au ajuns să bucure numeroși copii. De altfel, dacă această campanie nu ar fi fost organizată, acești copii nu ar fi avut posibilitatea să primească un cadou de Crăciun.

Demnă de menționat este implicarea oamenilor care au fost atât de doritori să ofere din ce au și altora, încât a fost nevoie să suplimentăm listele cu noi copii. Cererea a fost foarte mare și numeroși oameni s-au arătat interesați de această campanie, listele cu copii umplându-se rapid cu donatori. Un astfel de cadou putea să conțină: un obiect de uz personal, un obiect educativ, dulciuri, o jucărie sau un obiect practic.

La colindat prin spitale, dar și la instituții și personalități care sprijină ASCOR Cluj

Pe lângă oferirea de cadouri acestor copii care provin din medii defavorizate, campania noastră s-a axat și pe vizita bolnavilor din spitale, pe care i-am colindat. Ceata noastră de colindători, împreună cu Moș Crăciun, a oferit pachete și oamenilor din spitale o mică atenție din partea noastră, a tuturor. Astfel, anul acesta s-au oferit 1611 de pachete pentru

adulți și 294 de pachete pentru copii. Oamenii au putut dona în contul campaniei, iar ASCOR a achiziționat, în final, materiale pentru a face pachete din banii primiți.

Astfel, s-a mers la colindat la următoarele spitale: Spitalul de Infecțioase, Oncologie, Medicală 3, Spitalul CFR, Recuperare, Spitalul Municipal Clujana, Pediatrie 2, Nefrologie, Pediatrie 3, Pediatrie 1, Centrul Sfântul Nectarie, Centrul de transfuzii, Conducerea Spitalului Județean, Pneumofiziologie, Psihiatrie Pediatrică, Neurologie Infantilă, Clinicile de Neurologie și Psihiatrie, Medicală 1 și 2. Aici am fost primiți cu multă bucurie și încântare, atât de personalul spitalului, cât și de pacienți. Oamenii ne priveau din pragul saloanelor, ne filmau, cântau cu noi, dar, mai ales, se bucurau alături de noi, colinda ajungând chiar să ne unească într-o frumoasă armonie acompaniată de zurgălăii cetei de colindători. La final, cu toții ne mulțumeau cu zâmbetul pe buze, iar noi ne luam la revedere, urându-le toate cele bune, plecând mai încărcăți decât când am venit.

Mai mult decât atât, în perioada dinaintea Sărbătorilor de iarnă, voluntarii ASCOR au colindat și persoanele importante cu care asociația a colaborat, dar și binefăcătorii asociației. Printre aceștia se numără Înaltpreasfințitul Părinte și Mitropolit Andrei, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, duhovnicul studenților, Părintele Ciprian Negreanu, conducerea Universității „Babeș-Bolyai”, conducerea Facultății de Teologie.

Pelerinaj de colinde la Prislop

Tot în decembrie, tinerii din ASCOR Cluj au organizat un pelerinaj de colinde la mănăstirile Prislop, Râmeț, Aiud și Biserica din Cinciș. Cei peste 350 de pelerini au plecat din Cluj la ora 06:00 cu autocarele, dar nu înainte ca părintele Ciprian Negreanu, îndrumătorul nostru duhovnicesc, să rostească o rugăciune de binecuvântare a călătoriei.

Prima oprire a fost la mănăstirea Prislop din județul Hunedoara, care a reprezentat și punctul central al pelerinajului. Aici pelerinii au așteptat la rând pentru a se închina la mormântul Sfântului Arsenie Boca. În acest timp de așteptare, oamenii au avut bucuria de a asculta colindele pregătite de corul „Sfântul Lavrentie” al Bisericii Studenților din Campusul Universitar „B.P. Hasdeu” și de corul studenților ascoreni. În pelerinaj au venit atât tineri din ASCOR, cât și membrii vechi ai asociației, care acum erau însoțiți de familie și chiar

de copii. Colindele au reprezentat un moment de legătură între cele două generații, deoarece repertoriul cuprindea versuri cunoscute de toată lumea. În acest fel, întregul grup – copii, studenți sau părinți – a cântat la unison, bucurându-se unii de alții, dar și de locul în care se aflau. Anul 2024 a reprezentat un motiv în plus de a ajunge la Prislop, deoarece în luna noiembrie s-a săvârșit ultimul parastas al Părintelui Arsenie Boca, urmând ca în anul 2025 să aibă loc canonizarea de către Biserica Ortodoxă Română.

După ce am colindat Mănăstirea Prislop, ne-am îndreptat pașii spre biserica din Cinciș, acolo unde a slujit în trecut părintele Crăciun Opre. Aici am fost întâmpinați de familia părintelui Crăciun, inclusiv de fiul acestuia, domnul Adrian Opre, profesor și decan al Facultății de Psihologie din Cluj. După ce am trecut pe la mormântul părintelui Crăciun și am colindat în biserică, am pornit mai departe spre următoarea oprire: Mănăstirea Râmeț. Aici maicile ne-au prezentat o scurtă istorie a Mănăstirii și a locului unde se află aceasta. Prezentarea a fost completată de părintele Ciprian, care, în timpul rămas, a vorbit despre viața Părintelui Dometie Manolache, un alt sfânt care va fi canonizat anul acesta, alături de Părintele Arsenie Boca.

Ultima oprire a pelerinajului a fost în Aiud, la Schitul „Înălțarea Sfintei Cruci” situat pe „Râpa Robilor”, recent ridicat la rangul de mănăstire. Aici părintele stareț, Gavriil Vărvăruc, ne-a întâmpinat și ne-a ținut un cuvânt de învățătură. Mănăstirea se prezintă în formă de „U”, cu cele două laturi înfipte în „Râpa Robilor”, în centru fiind biserica, înconjurată de un gard de sfinte cruci, reprezentate în trei dimensiuni, cele mici ale copiilor, cele mijlocii ale tinerilor, iar cele mari ale adulților, toate însumând cimitirul martirilor din care se naște biserica. În acest cimitir se află ascunse și moaștele Sfântului Ilarion Felea, care a fost condamnat de regimul comunist la 20 de ani de

temniță pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare și mișcării revoluționare”, adică pentru că nu propovăduia în duhul comunist. A murit în temnița de la Aiud pentru că a fost lipsit de asistență medicală. La finalul zilei autocarele au pornit înapoi spre Cluj, iar pelerinii au coborât în Piața Avram Iancu, în dreptul Catedralei. De aici fiecare dintre noi a pornit spre propria casă rememorând ziua plină de bucurii duhovnicești care tocmai trecuse.

Alte evenimente motivaționale organizate de ASCOR la finalul anului 2024

Sfârșitul lunii noiembrie a întâmpinat membrii ASCOR cu un *team building* organizat la Costești, județul Hunedora. Întâlnirea a avut ca scop atât crearea unui context de relaxare pentru voluntarii care s-au adevărit a fi cei mai implicați în asociație de-a lungul anului studențesc, dar și pentru a reaminti membrilor motivele concrete pentru care merită să se implice în acțiuni de voluntariat. Weekendul petrecut împreună a fost atât prilej de bucurie, de petrecere odihnitoare a timpului, cât și o ocazie de formare individuală. În cadrul acestui eveniment, în mijlocul tinerilor de la ASCOR s-a aflat un trainer specializat în formarea de echipe. Acesta a reușit să faciliteze, de-a lungul unei zile întregi, o serie de activități care ne-a făcut să conștientizăm mai bine impactul pe care îl avem asupra oamenilor implicați în asociație. Mai mult decât atât, am aflat și modalități noi de a coordona și forma viitori oameni capabili să ducă mai departe activitățile asociației, odată cu trecerea timpului. În continuarea activității de *team building*, care a avut loc la sfârșitul lunii noiembrie, luna decembrie a întâmpinat toți membrii ASCOR cu o extensie a acelei întâlniri. Pentru că era nevoie să existe o continuitate în structura asociației, a fost organizată o activitate similară – un *team building* – pe fiecare departament al asociației. ASCOR Cluj este constituită din Comitetul de conducere, format din președinte, doi vicepreședinți, un consilier pentru probleme interne sau externe și un secretar, dar și dintr-un Consiliu de coordonare local. Acest consiliu este format din patru departamente: Cultural-duhovnicesc, Filantropic, Sport, turism și pelerinaje și departamentul Media. Organizarea unui *team building* pentru fiecare din aceste departamente a fost necesară pentru a ajuta membrii noi ai asociației să vadă importanța fiecărei subdiviziuni și pentru a le fi mai ușor în a alege secțiunea potrivită pentru firea fiecăruia. Activitatea s-a desfășurat pe parcursul unei zile întregi, în cadrul căreia fiecare departament a avut ocazia de a cunoaște câte o persoană care, de-a lungul vieții, a avut o mai mare implicare în activități specifice departamentului respectiv. Astfel, voluntarii noi au avut posibilitatea să cunoască oameni care persoane care au vorbit din experiență, oameni care s-au confruntat și cu cele bune, dar și cu cele grele prin implicarea lor în activitatea Bisericii. Ziua a culminat cu întâlnirea membrilor din toate departamentele în același loc pentru o sesiune de dezbatere.

În acest sens, coordonatorii fiecărui departament au sumarizat cele întâmplate în cadrul activității. Mai mult decât atât, membrii departamentelor au reușit să vină cu propuneri de activități noi, dar și cu întocmirea unor planuri concrete pentru a organiza următoarele evenimente.

„Cel care va reuși să rămână creștin în secolul XXI, continuând să I se închine lui Hristos și să ducă o viață ortodoxă, va fi mai mare decât înaintașii noștri”

Cuvânt al Părintelui Nicholas Sakharov adresat tinerilor comunității Bisericii Studenților

Cuvintele Sfântului Siluan – Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui – au devenit pentru noi, cei care trăim în secolul XXI, sloganul, motto-ul mântuirii noastre, cuvintele noastre îndrumătoare. Este valabil pentru mulți dintre noi, pentru că mulți oameni sunt împinși spre disperare, mai ales cei tineri. Mulți își petrec viața într-un haos total, într-o lipsă totală de sens. Cred că mulți oameni se află în deznădejde, deoarece nu pot lupta împotriva patimilor lor, în special tinerii. Zilele din prezent sunt fără precedent în ceea ce privește împărăția păcatului, deoarece domnește peste tot în jurul nostru: la televizor, în școli, în mass-media, în special pe internet. Suntem formatați de păcat, care a devenit o normă a vieții noastre. Iar noi, oamenii generației noastre, suntem marcați de această deznădejde, pentru că, odată ce cedăm în fața ispitei, harul lui Dumnezeu se retrage inevitabil. Așadar, acesta este sensul cuvintelor lui Hristos: „Nu deznădăjdui”. Da, este dificil. „Ține-ți mintea în iad”, da, dar nu deznădăjdui. Dumnezeu ne poate mântui chiar și pe noi, cei născuți în această generație, și cred că *cel ce va răbda până la urmă, acela se va mântui* (Marcu 13: 13) – adică generația noastră – cel care va reuși să rămână creștin în secolul XXI, continuând să I se închine lui Hristos și să ducă o viață ortodoxă, va fi mai mare decât înaintașii noștri.

Îmi amintesc că Sfântul Macarie al Egiptului a descris o vedenie cu îngeri care au văzut odată sufletul unui creștin ridicându-se la Cer. Îngerii se întrebau: „Cine este acesta? Cine este mai mare decât noi?”, iar alți îngeri au răspuns: „Este cel care a suferit, este cel care a îndurat ispite, este cel care a purtat toată durerea și martiriul”, așa că îngerii i s-au închinat. Cred că generația noastră trăiește, în esență, precum cea din Sodoma și Gomora. Dar dacă ne vom păstra identitatea creștină, viața creștină și duhovnicească, probabil că vom avea parte de o primire similară de la creștinii generațiilor anterioare. Spun împreună cu Hristos, dacă îmi permiteți, *Bucurați-vă! Fiți curajoși*, le-a spus Hristos ucenicilor Săi, *Căci Eu am biruit lumea* (Ioan 16: 33). Această biruință asupra lumii este ceva ce fiecare dintre noi ar trebui să facă.

Uneori este dificil când avem probleme în viață, dar să credeți – acesta este unul dintre sfaturile pe care Sfântul Siluan îl dă oamenilor –, să nu vă îndoiiți niciodată de dragostea lui Dumnezeu, să nu vă îndoiiți niciodată de mila Lui, să nu credeți niciodată că El nu vă iubește sau că v-a respins. Singurul mod în care am putea fi respinși este dacă noi L-am respinge. El este credincios legământului Său: *Acesta este Trupul meu și acesta este Sângele Meu spre iertarea păcatelor voastre* (cf. Matei 26: 26-28). Da, El este credincios legământului Său, El Își păstorește oile. Noi suntem cei care trebuie să-I fim credincioși Lui și să primim cu recunoștință tot ce ne trimite.

Echipa: Tatiana Onilov

Anca-Maria Bica, Bogdan Herăg, Maria-Magdalena Goia, Maria Fărcaș

Adresa ASCOR:

Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:

Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300

revista.filocalia@yahoo.com